

บทที่ 3

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุนัขในประเทศไทย เปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 นั้น ยังคงมีประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับการบังคับใช้หลายประการดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1 ซึ่งนอกจากจะต้องนำแนวคิดทฤษฎีที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 มาประกอบการศึกษา วิเคราะห์แล้ว ยังจะต้องนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็นมาพิจารณาประกอบด้วย โดยในบทนี้จะอธิบายถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของสุนัข การดำเนินการใดๆเพื่อกำหนดความเป็นเจ้าของสุนัข ซึ่งในประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นล้วนเป็นประเด็นปัญหาที่ต้องนำกฎหมายมาศึกษา วิเคราะห์เพื่อให้การคุ้มครองสุนัขเกิดประสิทธิภาพสามารถป้องกันการทารุณกรรมและสามารถจัดสวัสดิภาพสุนัขให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์กฎหมายอย่างแท้จริง โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้

3.1 ประเทศไทย

3.1.1 กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดความเป็นเจ้าของสุนัข

3.1.1.1 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ได้ให้ความหมายของคำว่า “เจ้าของสัตว์” ว่าหมายถึงความถึง เจ้าของกรรมสิทธิ์และให้หมายรวมถึงผู้ครอบครองสัตว์หรือผู้ได้รับมอบหมายให้ดูแล ไม่ว่าจะได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ให้ดูแลด้วย จากบทบัญญัติดังกล่าวสามารถนำมาพิจารณาเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของสัตว์ซึ่งหมายความรวมถึงสุนัข ว่าความเป็นเจ้าของสุนัขย่อมต้องพิจารณาในแง่ของผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในตัวสุนัขโดยคำนึงถึงพฤติการณ์ประกอบ ไม่ว่าจะเป็นการให้ที่อยู่อาศัย การให้อาหาร อย่างไรก็ตามหากปรากฏว่าการเลี้ยงดูสัตว์เป็นเพียงให้ที่อยู่อาศัยแต่มิได้มีการเลี้ยงดูเป็นกิจลักษณะ เป็นเพียงการให้อาศัยบริเวณหน้าบ้านแต่มิได้ไล่สุนัขไปเพราะความสงสารหรือเห็นสุนัขเร่ร่อนแล้วแหวะให้อาหารเป็นครั้งคราวโดยมิได้เจตนาที่จะเลี้ยงสุนัขเช่นว่านั้นเป็นการถาวร ย่อมไม่มีฐานะเป็นเจ้าของสุนัข เช่น ในกรณีสุนัขที่มีคนนำมาปล่อยทิ้ง

ไว้ หรือสุนัขจรจัดมาอาศัยอยู่ในวัด โดยทางวัดมิได้ขับไล่ออกไป ทั้งยังมีพระหรือผู้มาทำบุญให้อาหารสุนัขที่อยู่ในวัด กรณีนี้วัดเลี้ยงดู และจะถือว่าเป็นเจ้าของสุนัขไม่ได้ เนื่องจากพระหรือผู้มาทำบุญมิได้เจตนาเข้าถือเอาและมีได้หวงกันสุนัขนั้นแต่อย่างใด สัตว์เหล่านั้นมีอิสระในการเข้าออกภายในบริเวณวัด แม้หากเจ็บป่วยก็ไม่มีผู้ใดสนใจรักษา อีกทั้งอาหารที่ให้ก็มักเป็นอาหารที่เหลือหรือเศษอาหารการให้อาหารหรือการมิได้ทำการขับไล่ดังกล่าวจึงถือได้ว่าเป็นเรื่องของศีลธรรมมากกว่าที่จะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์สุนัข

นอกจากนี้ยังมีข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ให้นิยาม คำว่า “เจ้าของสุนัข” เช่น

(1) ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ได้ให้ความหมายของคำว่า “เจ้าของสุนัข” ไว้ในข้อ 5 ว่าหมายความรวมถึง ผู้ครอบครองสุนัข หรือผู้ให้อาหารสุนัขเป็นประจำด้วย¹

(2) เทศบัญญัติเทศบาลอุดรธานี เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2557 ได้ให้ความหมายของคำว่า “เจ้าของสุนัข” ไว้ในข้อ 5 ว่าหมายความรวมถึง ผู้ครอบครองสุนัข หรือผู้ให้อาหารสุนัขเป็นประจำด้วย²

(3) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลแม่สาย เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2552 ได้ให้ความหมายของคำว่า “เจ้าของสุนัข” ไว้ในข้อ 5 ว่าหมายความรวมถึง ผู้ครอบครองสุนัข หรือผู้ให้อาหารสุนัขและที่อยู่สุนัขเป็นประจำด้วย³

(4) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลเนินกุ่ม เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2556 ได้ให้ความหมายของคำว่า “เจ้าของสุนัข” ไว้ในข้อ 5 ว่าหมายความรวมถึง เจ้าของหรือผู้ครอบครองสุนัข และให้หมายความรวมถึงผู้ให้อาหารสุนัขเป็นประจำ⁴

ข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้นนี้ถูกตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ที่บัญญัติให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่น สำหรับเป็นมาตรการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข เพื่อประโยชน์ในการรักษาภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน ในการป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ ป้องกันอันตรายจากการเลี้ยงสุนัข ป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสุนัข และนำมาสู่คนตลอดจนเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการป้องกันควบคุมมิให้มีการปล่อยสุนัขเร่ร่อนหรือสุนัขจรจัด หรือสุนัขถ่ายมูลในที่หรือทางสาธารณะ

¹ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ข้อ 5

² เทศบัญญัติเทศบาลอุดรธานี เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2557 ข้อ 5

³ เทศบัญญัติเทศบาลตำบลแม่สาย เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2552 ข้อ 5

⁴ เทศบัญญัติเทศบาลตำบลเนินกุ่ม เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2556 ข้อ 5

การได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์นั้นย่อมเป็นไปตามบรรพ 4 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่องการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ กล่าวคือ มาตรา 1318⁵ เรื่องการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในสังหาริมทรัพย์ที่ไม่มีเจ้าของโดยการเข้าถือเอา มาตรา 1319⁶ เจ้าของสังหาริมทรัพย์อาจเลิกการครอบครองด้วยเจตนาสละกรรมสิทธิ์ และบทบัญญัติในเรื่องสัตว์โดยตรงตามมาตรา 1320⁷ มาตรา 1321⁸ และมาตรา 1322⁹ ว่าด้วยเรื่องสัตว์ที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ หากเป็นสัตว์พาหนะ เช่น ช้าง ม้า โค กระบือ ลา ล่อ ก็อาจดูได้จากตัวพิมพ์รูปพรรณซึ่งเป็นเอกสารแสดงตำหนิรูปพรรณ สัตว์พาหนะว่าบุคคลใดเป็นเจ้าของหากเป็นสุนัขที่นำไปฝังไมโครชิปและขึ้นทะเบียนสุนัขแล้ว ก็อาจรู้ตัวเจ้าของได้จากทางทะเบียนเช่นเดียวกันเพราะเป็นบันทึกรูปพรรณสัณฐานของสุนัขและรหัสไมโครชิป

สำหรับสัตว์ที่มีเจ้าของหรือมีผู้ที่เลี้ยงดูนั้น ไม่จำเป็นจะต้องเป็นสัตว์ที่เลี้ยงโดยขังกรงหรือทำรั้วกั้นมิคหิตเสมอไป สัตว์ในฟาร์มที่เลี้ยงโดยอิสระภายในของเขตฟาร์มถือว่าเป็นสัตว์ที่มีเจ้าของได้เช่นกัน เช่น ฟาร์มเลี้ยงผึ้งที่เจ้าของจะปล่อยผึ้งเป็นอิสระเพื่อให้ไปหาอาหารแล้วผึ้งจะกลับมาสร้างน้ำหวานที่รับของคนในภาชนะหรือสถานที่ที่ผู้เลี้ยงสร้างเอาไว้ให้ หรือกรณีของนกนางแอ่น ปล่อยไปขาย เป็นต้น หากเกิดความเสียหายจากสัตว์ดังกล่าว ผู้เสียหายก็ฟ้องร้องโดยอาศัยมาตรา 433 ได้ อย่างไรก็ตามการพิสูจน์ถึงความเป็นเจ้าของหรือการเป็นผู้รับเลี้ยงดูแลสัตว์นั้นก็อาจเกิดความยุ่งยากมากกว่ากรณีของสัตว์ทั่วไป ที่เลี้ยงโดยขังกรงไว้

⁵ มาตรา 1318 บุคคลอาจได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์แห่งสังหาริมทรัพย์อันไม่มีเจ้าของโดยเข้าถือเอา เว้นแต่การเข้าถือเอานั้นต้องห้ามตามกฎหมาย หรือฝ่าฝืนสิทธิของบุคคลอื่นที่จะเข้าถือเอาสังหาริมทรัพย์นั้น

⁶ มาตรา 1319 เจ้าของสังหาริมทรัพย์เลิกครอบครองทรัพย์สินด้วยเจตนาสละกรรมสิทธิ์ไว้ ท่านว่าสังหาริมทรัพย์นั้นไม่มีเจ้าของ

⁷ มาตรา 1320 ภายใต้งบบังคับแห่งกฎหมายเฉพาะและกฎข้อบังคับในเรื่องนั้น ท่านว่าสัตว์ป่าไม่มีเจ้าของคราบเท่าที่ยังอยู่อิสระ สัตว์ป่าในสวนสัตว์และปลาในบ่อหรือในน้ำซึ่งเจ้าของกั้นไว้ นั้น ท่านว่าไม่ใช่สัตว์ไม่มีเจ้าของ

สัตว์ป่าที่คนจับได้นั้น ถ้ามันกลับคืนอิสระและเจ้าของไม่ติดตามโดยพลันหรือเลิกติดตามเสียแล้ว ฉะนั้นท่านว่าไม่มีเจ้าของสัตว์ซึ่งเลี้ยงเชื่องแล้ว ถ้ามันทิ้งที่ไปเลย ท่านว่าไม่มีเจ้าของ

⁸ มาตรา 1321 ภายใต้งบบังคับแห่งกฎหมายเฉพาะและกฎข้อบังคับในเรื่องนั้น ผู้ใดจับสัตว์ป่าได้ในที่กว้างว่างเปล่าหรือในที่นำสาธารณะก็ดี หรือจับได้ในที่ดิน หรือที่น้ำมีเจ้าของ โดยเจ้าของมิได้แสดงความหวงห้ามก็ดี ท่านว่าผู้นั้นเป็นเจ้าของสัตว์

⁹ มาตรา 1322 บุคคลใดทำให้สัตว์ป่าบาดเจ็บแล้วติดตามไปและบุคคลอื่นจับสัตว์นั้น ได้ก็ดี หรือสัตว์นั้นตายลงในที่ดินของบุคคลอื่นก็ดี ท่านว่าบุคคลแรกเป็นเจ้าของสัตว์

ปัญหาว่ากรณีที่สุนัขหลงทางหรือเคล็ดไปจากเจ้าของ จะถือว่ากลายเป็นสุนัขที่ไม่มีเจ้าของไปแล้วหรือไม่นั้น กรณีนี้ต้องถือว่าเจ้าของสุนัขยังมีหน้าที่เลี้ยงรักษาอยู่ ความเป็นเจ้าของสุนัขจะสิ้นสุดลงต่อเมื่อเจ้าของสุนัขได้สละกรรมสิทธิ์ตามมาตรา 1319¹⁰ ซึ่งหากสุนัขไปก่อให้เกิดความเสียหายเจ้าของก็ยังคงต้องรับผิดชอบ

(2) ผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของ

ผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของ หมายถึงผู้ซึ่งดูแลรักษาสัตว์นั้นอยู่ในขณะที่สัตว์นั้นไปก่อความเสียหายแก่บุคคลอื่น¹¹

คำว่า “รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของ” หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าของสัตว์ และหมายความรวมถึงผู้รับหน้าที่เลี้ยงรักษาสัตว์นั้นไว้ในฐานะอย่างอื่นด้วย แม้จะเป็นผู้รับเลี้ยงรับรักษาโดยละเมิด หรือแม้เจ้าของจะมีได้มอบหมายให้รับเลี้ยงก็ตาม แต่บุคคลนั้นต้องมีอำนาจในการดูแลหรือในฐานะที่มีโอกาสควบคุมหรือบังคับสัตว์นั้นได้ตามความเป็นจริง เช่น สัตวแพทย์ สถานรับเลี้ยงสัตว์ ผู้รับฝากสัตว์ ผู้รับเลี้ยงม้าแข่ง พลทหารม้าที่ดูแลม้าของทางราชการ ผู้ดูแลสัตว์หรือผู้ฝึกสอนในคณะละครสัตว์ ผู้รับขนปศุสัตว์ ผู้เช่าสัตว์ ผู้ยืมสัตว์ ผู้ที่เลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อจุดประสงค์ในการทดลอง ตลอดจนผู้ที่ลักสัตว์ของผู้อื่น ไปจากเจ้าของ หรือผู้ที่จัดการงานนอกสั่ง โดยรับเลี้ยงรับรักษาไว้แทน เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ให้นิยาม คำว่า “เจ้าของสุนัข” เช่น

(1) ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ได้ให้ความหมายของคำว่า “เจ้าของสุนัข” ไว้ในข้อ 5 ว่าหมายความรวมถึงผู้ครอบครองสุนัข หรือผู้ให้อาหารสุนัขเป็นประจำด้วย

(2) ข้อบัญญัติเทศบาลอุดรธานี เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2557 ได้ให้ความหมายของคำว่า “เจ้าของสุนัข” ไว้ในข้อ 5 ว่าหมายความรวมถึงผู้ครอบครองสุนัข หรือผู้ให้อาหารสุนัขเป็นประจำด้วย

(3) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลแม่สาย เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2552 ได้ให้ความหมายของคำว่า “เจ้าของสุนัข” ไว้ในข้อ 5 ว่าหมายความรวมถึงผู้ครอบครองสุนัข หรือผู้ให้อาหารสุนัขและที่อยู่สุนัขเป็นประจำด้วย

¹⁰ วิชา มหาคุณ. (2523). *หลักกฎหมายละเมิดศึกษาจากคำพิพากษา*. กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์นิติบรรณการ. หน้า 84.

¹¹ ธรพร เกิดผล. (2551). *ความรับผิดชอบเพื่อละเมิดในความเสียหายอันเกิดจากสัตว์*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 47.

(4) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลเนินกุ่ม เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2556 ได้ให้ความหมายของคำว่า “เจ้าของสุนัข” ไว้ในข้อ ๕ ว่าหมายความรวมถึง เจ้าของหรือผู้ครอบครองสุนัข และให้หมายความรวมถึงผู้ให้อาหารสุนัขเป็นอาจิม

การกำหนดความเป็นเจ้าของสุนัขตามกฎหมายไทยจะปรากฏในข้อบัญญัติท้องถิ่นหลายฉบับ เช่น ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล โนนธาตุ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข – แมว พ.ศ. 2553 เทศบัญญัติเทศบาลตำบลคลองขุด เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข-แมว พ.ศ. 2555 โดยมีเจตนารมณ์เพื่อการควบคุมการเลี้ยงสุนัขเพื่อประโยชน์ในการรักษาสุขภาพความเป็นอยู่กับการดำรงชีพของประชาชนในสังคม ซึ่งการกำหนดความเป็นเจ้าของสุนัขจะทำโดยการฝังไมโครชิปและจดทะเบียน เพื่อให้สามารถระบุตัวผู้เป็นเจ้าของสุนัขได้ในกรณีที่พบว่ามีกรปล่อยสุนัขออกมาเป็นสุนัขจรจัดหรือสร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่บุคคลอื่นหรือสังคม ทั้งนี้เพื่อให้เจ้าของสุนัขหรือผู้เลี้ยงมีความรับผิดชอบต่อน้องสุนัขที่ตนเลี้ยงและสังคม ซึ่งถือเป็นการจัดสวัสดิภาพให้กับสุนัข อันเป็นการแก้ไขปัญหาการเพิ่มจำนวนสุนัขจรจัดและถือเป็นการป้องกันการกระทำทารุณกรรมสุนัขด้วย โดยในที่นี้ผู้ศึกษาจะขอเสนอ มาตรการในการจดทะเบียนสุนัขตามความในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 เนื่องจากเป็นกฎหมายฉบับที่มีเจตนารมณ์เพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัข โดยตรงและมีมาตรการในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขที่ครอบคลุมกว่าข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับอื่น และจะนำเสนอมาตรการตามความในข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับอื่นที่น่าสนใจและแตกต่างไปจากมาตรการที่ปรากฏในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเป็นการเพิ่มเติม โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1.2 ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงและหรือปล่อยสุนัข

พ.ศ. 2548

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์เพื่อการควบคุมการเลี้ยงสุนัขโดยตรงและมีมาตรการในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขโดยการกำหนดให้เจ้าของสุนัขต้องนำสุนัขไปจดทะเบียน เพื่อประโยชน์ในการรักษาสุขภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน ป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ อันตรายจากการเลี้ยงสุนัข¹² และแก้ไขพฤติกรรมเจ้าของหรือผู้เลี้ยงสุนัขให้มีความรับผิดชอบต่อสุนัขที่ตนเลี้ยงและสังคม โดยมีรายละเอียดดังนี้

¹² ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548

(1) การจดทะเบียนสุนัข

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครได้กำหนดให้เจ้าของสุนัขซึ่งหมายความรวมถึงผู้ครอบครองสุนัขและผู้ให้อาหารสุนัขเป็นประจำมีหน้าที่ต้องนำสุนัขไปจดทะเบียน ณ กองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักงานมัย หรือสำนักงานเขตพื้นที่ที่สุนัขอาศัยอยู่ ภายในกำหนดเวลา 120 วัน นับแต่วันที่สุนัขเกิด หรือ 30 วันนับแต่ที่นำสุนัขมาเลี้ยงในเขตกรุงเทพมหานคร¹³ ส่วนการดำเนินการจดทะเบียนสุนัข มี 2 ขั้นตอน¹⁴ คือ

ขั้นตอนที่ 1 การทำเครื่องหมายระบุตัวสุนัขอย่างถาวร ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น การฝังไมโครชิพ เป็นต้น จากสัตวแพทย์ พร้อมออกใบรับรอง โดยสถานที่ออกใบรับรอง ได้แก่ (1) กองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักงานมัย (2) สถานพยาบาลสัตว์ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลสัตว์¹⁵

ขั้นตอนที่ 2 ให้เจ้าของสุนัขแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อบันทึกรายละเอียดรูปพรรณสัณฐานของสุนัขและรหัสไมโครชิพ รายละเอียดเจ้าของสุนัข สถานที่ที่สุนัขอาศัยพร้อมออกใบประจำตัวสุนัข

การดำเนินการขอจดทะเบียนสุนัขเจ้าของสุนัขต้องใช้แบบคำขอจดทะเบียนสุนัขพร้อมแนบหลักฐาน¹⁶ ดังนี้

(1) ใบรับรอง

ใบรับรอง หมายความว่าใบรับรองรูปพรรณสัณฐานสุนัขและการจัดทำเครื่องหมายระบุตัวสุนัขอย่างถาวร ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น การฝังไมโครชิพ เป็นต้น ซึ่งออกโดยสถานพยาบาลสัตว์ในเขตกรุงเทพมหานครที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลสัตว์

(2) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนเจ้าของสุนัข พร้อมรับรองสำถูกต้อง

(3) สำเนาทะเบียนบ้านที่สุนัขอาศัยอยู่ พร้อมรับรองสำถูกต้อง

(4) หนังสือยินยอมให้สุนัขพักอาศัยจากเจ้าของบ้านที่อาศัยอยู่

¹³ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ข้อ 5 ข้อ 9 และ ข้อ 10

¹⁴ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ข้อ 6 ประกอบกับระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550 ข้อ 6

¹⁵ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ข้อ 6 ประกอบกับระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550 ข้อ 11

¹⁶ ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550 ข้อ 12

(5) หนังสือรับรองการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ามาไม่เกินหนึ่งปี มีการระบุหมายเลขการผลวัคซีน และลงชื่อสัตวแพทย์ พร้อมเลขที่ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์

(6) หนังสือรับรองการผ่าตัดทำหมันจากสัตวแพทย์ (ถ้ามี)

(7) หนังสือมอบอำนาจ (ถ้ามี)

สถานที่รับจดทะเบียนสุนัขในเขตกรุงเทพมหานครคือ (1) กองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย (2) สำนักงานเขตพื้นที่ที่สุนัขอาศัยอยู่ (3) สถานที่อื่นใดที่สำนักงานเขตพื้นที่ หรือกองสัตวแพทย์สาธารณสุข หรือกองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัยจัดพนักงานเจ้าหน้าที่ให้บริการ¹⁷

มาตรการในการจดทะเบียนสุนัขตามความในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่กำหนดให้เจ้าของสุนัขซึ่งหมายความรวมถึงผู้ครอบครองสุนัขและผู้ให้อาหารสุนัขเป็นประจำมีหน้าที่ต้องนำสุนัขไปจดทะเบียนเพื่อบันทึกรายละเอียดของสุนัขและเจ้าของสุนัขภายในระยะเวลาที่กำหนด นอกจากจะส่งผลเป็นการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมายให้แก่บุคคลผู้เป็นเจ้าของสุนัข ผู้ครอบครองสุนัข และผู้ให้อาหารสุนัขเป็นประจำแล้ว ยังมีประโยชน์ในการเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญในการระบุตัวสุนัขและติดตามตัวเจ้าของสุนัข ในกรณีที่สุนัขพลัดหลง ถูกกัก ถูกขโมยหรือถูกทอดทิ้ง หากสุนัขพลัดหลงและไม่สามารถทราบได้ว่าบุคคลใดเป็นเจ้าของ สุนัขนั้นก็จะเป็นสุนัขจรจัด

3.1.2 กฎหมายเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสุนัข

3.1.2.1 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ ได้บัญญัติความหมายของคำว่า “สวัสดิภาพสัตว์” ไว้ในมาตรา 3¹⁸ และได้มีการกำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 2 องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ มาตรา 11¹⁹ บทบัญญัตินี้ตราขึ้นเพื่อให้องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมมีการดูแลคุ้มครองสัตว์ในเรื่องของการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์ โดยองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์นั้นเป็นการ

¹⁷ ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550 ข้อ 13

¹⁸ มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้ “การจัดสวัสดิภาพสัตว์” หมายความว่า การเลี้ยงหรือการดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหาร และน้ำอย่างเพียงพอ

¹⁹ มาตรา 11 คณะบุคคลหรือนิติบุคคลใดมีวัตถุประสงค์หรือดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ การป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และไม่มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือแสวงหากำไร หรือรายได้มาแบ่งปันกันมิสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ก่อนายทะเบียนได้

จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อรณรงค์และช่วยเหลือการปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การจัดทำโครงการ หรือกิจกรรม รวมถึงการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะเพื่อ แก้ไขปัญหา และศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

กฎหมายยังได้กำหนดให้ผู้ซึ่งใช้สถานที่สำหรับใช้เลี้ยงสัตว์ หรือใช้สถานที่ในการให้ความช่วยเหลือหรืออภิบาลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง สัตว์ที่ไม่มีเจ้าของ หรือสัตว์ที่ถูกกระทำการทารุณกรรมจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ ไว้ในหมวด 3 สถานสงเคราะห์สัตว์ มาตรา 14²⁰ ซึ่งบทบัญญัติในมาตรานี้เป็นไปเพื่อให้เอกชนผู้มีความประสงค์ในการดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวกับการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ถูกต้อง รวมถึงการดูแลสัตว์ที่อยู่ในครอบครองให้มีสุขอนามัยที่ดีในเรื่องของการควบคุมปริมาณสัตว์ และการดูแลป้องกัน โรคระบาดสัตว์ภายในสถานสงเคราะห์

นอกจากองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์และสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ต้องคำนึงถึงการจัดสวัสดิภาพสัตว์แล้ว ในหมวด 6 ได้มีการกำหนดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ไว้ในหลายมาตรา เช่น ในมาตรา 22²¹และในมาตรา 24²²

ในกรณีการขนส่งสุนัขที่ต้องมีการจัดสวัสดิภาพที่เหมาะสมนั้น จากการศึกษาปรากฏว่ามีระเบียบของสมาคมการขนส่งระหว่างอากาศระหว่างประเทศ (IATA) ว่าด้วยระเบียบการขนส่งสิ่งมีชีวิต (Live Animal Regulation)²³ ได้มีการกำหนดมาตรฐานซึ่งหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขนส่งสัตว์ทางเครื่องบินโดยสาร ไว้ ซึ่งในกรณีของการขนส่งสุนัขโดยสารการบินภายในประเทศแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ 1. บริการการนำสุนัขขนส่งในลักษณะเดียวกับ

²⁰ มาตรา 14 เพื่อสนับสนุนการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้ผู้ซึ่งจัดตั้ง สถานสงเคราะห์สัตว์ที่ดำเนินกิจกรรมในลักษณะที่ไม่มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือ ไม่แสวงหากำไร หรือราย ได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ต่อนายทะเบียน

²¹ มาตรา 22 เจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด” ซึ่งในวรรคสองบัญญัติว่า “การออกประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ สภาพ และอายุของสัตว์

²² มาตรา 24 การขนส่งสัตว์ หรือการนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง เจ้าของสัตว์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรี ประกาศกำหนดการออกประกาศตามวรรคหนึ่งให้คำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ สภาพ และอายุของสัตว์

²³ IATA. (2015). *Live Animal Regulations 40th Edition*. (Online). Available:

<http://www.iata.org/whatwedo/cargo/live-animals/Documents/Container-information-applicable-to-cats-and-dogs-CR1-LAR-2012.pdf/> [2015, 14 April]

สัมภาระ โดยการโหลดลงใต้ท้องเครื่องบิน (Check Baggage) โดยสุนัขจะถูกบรรจุไว้ในห้องบรรทุกสัมภาระพิเศษที่มีระบบควบคุมอุณหภูมิที่เหมาะสม และมีการรักษาความปลอดภัยพิเศษ 2. บริการนำสุนัขขึ้นเครื่องบินแบบโหลดเป็นบรรจุภัณฑ์ (ULP) กรณีที่สัตว์เลี้ยงไม่มีเจ้าของเดินทางไปด้วย แต่มีผู้รับสัตว์เลี้ยงอยู่ที่ปลายทาง โดยการขนส่งดังกล่าวเจ้าของสัตว์ผู้ทำการขนส่งมีหน้าที่ในการจัดสวัสดิภาพสุนัขของตนให้พร้อมก่อนการเดินทางกล่าวคือ การตรวจสอบสุขภาพจากสัตวแพทย์ และฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้าก่อนเดินทาง ซึ่งสุนัขต้องมีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีอาการป่วยหรือบาดเจ็บ มีการรักษาความสะอาด กรณีที่เป็นสุนัขเพศเมียจะต้องไม่อยู่ในภาวะตั้งครรรภ์ หรือจะต้องไม่อยู่ในฤดูผสมพันธุ์ ขนาดกรงที่จะทำการบรรจุสุนัขต้องได้มาตรฐานโดยระบุรายละเอียดของสุนัข ไม่ว่าจะเป็นสายพันธุ์ อายุ ขนาด น้ำหนัก เป็นต้น

จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 เป็นการกำหนดให้ องค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสัตว์ในลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ ผู้ดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์ เจ้าของสัตว์ ไม่ว่าจะเลี้ยงสัตว์เพื่อใช้งาน หรือใช้ในการแสดงต้องทำ การจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม รวมถึงการสถานที่กักขัง การขนส่งสัตว์ ผู้เป็นเจ้าของสัตว์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เกิดความเหมาะสมเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตามการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในลักษณะดังกล่าวเป็นการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในลักษณะโดยทั่วไปเท่านั้น

ในกรณีของสุนัขนั้น ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่าเป็นสัตว์ที่เลี้ยงไว้เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงไว้เป็นสัตว์เลี้ยงไว้เป็นเพื่อน การเลี้ยงไว้เพื่อใช้ในการแสดง หรือการเลี้ยงไว้เพื่อใช้ในการอื่นใด ซึ่งไม่ว่าจะเลี้ยงในลักษณะใดก็ตามผู้เลี้ยงจะต้องคำนึงถึงการจัดสวัสดิภาพสุนัขที่เหมาะสมกับธรรมชาติของสุนัขแต่ละสายพันธุ์ ลักษณะ ชนิด ลักษณะของสุนัข ซึ่งการจัดสวัสดิภาพสุนัขส่วนหนึ่งที่ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ดูแลจะไม่สามารถละเลยได้คือ เรื่องของการดูแลสถานที่เลี้ยงสุนัขเพื่อสุขภาพอนามัยที่ดีของสุนัขซึ่ง ถือเป็นสาระสำคัญประการหนึ่งของการเลี้ยงสุนัขให้มีสุขภาพที่ดีสอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสัตว์ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

การมีสุขภาพอนามัยที่ดีของสุนัขนั้น คือการได้รับการดูแลให้ปลอดภัยจากโรคภัย ไม่ว่าจะเป็นการดูแลป้องกันอันตรายอันเกิดจากโรค หรือการดูแลรักษาโรคที่เกิดขึ้น การป้องกันโรคติดต่อที่เกิดจากการเลี้ยงดูอันอาจเกิดขึ้นกับสุนัขตัวอื่นรวมทั้งมนุษย์ รวมทั้งการดูแลรักษาอาการบาดเจ็บทางร่างกายของสุนัขอันเกิดจากอุบัติเหตุด้วย ซึ่งในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มิได้มีการกำหนดเกี่ยวกับรายละเอียด และความหมายของการดูแลสุขภาพอนามัยสัตว์ไว้เป็นการเฉพาะมีแต่เพียงการกำหนดให้สัตว์ได้รับการ

จัดสวัสดิภาพที่เหมาะสมในเรื่องของการเลี้ยงหรือการดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่ในสถานะที่เหมาะสมมีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหาร และน้ำอย่างเพียงพอเท่านั้น²⁴

3.1.2.2 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

แม้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535²⁵ จะมีได้มีเจตนารมณ์เพื่อควบคุมดูแลสุขภาพอนามัยสัตว์อันถือว่าการคุ้มครองสัตว์โดยตรง แต่กฎหมายนี้ได้กำหนดมาตรฐานให้ ผู้เลี้ยงสัตว์ไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงเพื่อการใด หรือการเลี้ยงสัตว์จำนวนมาก มีหน้าที่ต้องดูแลอาคารสถานที่เลี้ยงสัตว์ ให้มีความสะอาดเรียบร้อย ไม่ก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ซึ่งมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชนให้เหมาะสม และป้องกันผลกระทบอันอาจเกิดมีขึ้นต่อบุคคลอื่น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดี แต่อย่างไรก็ตามการกำหนดให้ผู้เลี้ยงสัตว์มีหน้าที่ดูแลจัดการสถานที่เลี้ยงสัตว์ให้มีความเหมาะสม ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสัตว์โดยตรง และถือเป็นจัดสวัสดิภาพสัตว์ความหมายตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ทั้งสิ้น ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวก่อให้เกิดประโยชน์ในการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ทางอ้อมและส่งผลให้สัตว์ไม่ถูกทารุณกรรม เนื่องจากผู้เลี้ยงมีการดูแลในเรื่องสุขอนามัยและเรื่องของความสะอาดของสถานที่ที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์แล้ว สัตว์เลี้ยงก็ย่อมได้รับประโยชน์จากการดูแลในเรื่องดังกล่าวเช่นกัน ซึ่งทำให้สัตว์มีสุขภาพอนามัยที่ดีและปราศจากโรค ซึ่งมีความสอดคล้องกับการป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์

ดังปรากฏในหมวด 5 เหตุรำคาญ มาตรา 25²⁶ ซึ่งล้วนแต่เป็นการจัดสวัสดิภาพของสัตว์ซึ่งอยู่ใน หากผู้ใดก่อเหตุรำคาญ มาตรา 26²⁷ กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้าม ผู้หนึ่งผู้ใดมี

²⁴ นันทนัช แสงพิชัย. (2557). ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 : ศึกษากรณีสุนัข. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. หน้า 73-75.

²⁵ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535.

²⁶ มาตรา 25 ในกรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้นดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ

(1) แหล่งน้ำ ทางระบายน้ำ ที่อาบน้ำ ส้วม หรือที่ใส่มูลหรือเถ่า หรือสถานที่อื่นใด ซึ่งอยู่ในทำเลไม่เหมาะสมสกปรก มีการสะสมหรือหมักหมมสิ่งของมีการเททิ้งสิ่งใดเป็นเหตุให้มีกลิ่นเหม็นหรือละอองเป็นพิษ หรือเป็น หรือน่าจะเป็นที่เพาะพันธุ์พาหะนำโรค หรือก่อให้เกิดความเสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(2) การเลี้ยงสัตว์ในที่หรือ โดยวิธีใด หรือมีจำนวนเกินสมควรจนเป็นเหตุให้เสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

ให้ก่อเหตุรำคาญในที่ หรือทางสาธารณะ หรือสถานที่เอกชนรวมทั้งการระงับเหตุรำคาญด้วย ตลอดทั้งการดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษาสถานที่ของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญ นั่นคือหากสถานที่ใดมีการเลี้ยงสัตว์อย่างไม่เหมาะสม เช่นมีจำนวนแออัดเกินไปแล้วก่อให้เกิดความทุกข์เวทนาต่อสัตว์จนแสดงพฤติกรรมอันก่อให้เกิดความรำคาญ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งระงับเหตุรำคาญนี้ได้ เช่นการปรับปรุงสถานที่เลี้ยงสุนัขให้สะดวกสบายกว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อลดความแออัดของสุนัขลง ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้ถือเป็นการจัดสวัสดิภาพสัตว์โดยอ้อม

3.1.2.3 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558

มาตรการคุ้มครองดูแลสุขภาพอนามัยสุนัขให้เป็นไปอย่างปกติทั้งจากปัจจัยภายนอก คือ การทารุณกรรมของมนุษย์จนสุนัขได้รับบาดเจ็บ หรือปัจจัยภายใน เช่นอาการเจ็บป่วยของสุนัข หากสุนัขที่เจ็บป่วยซึ่งอาจเป็น โรคระบาด หากมนุษย์ไม่รักษาให้ถูกวิธีหรือปล่อยปละละเลยไม่ดูแล การกระทำดังกล่าวย่อมเป็นการทารุณกรรมสุนัข แม้พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 จะมิได้มีเจตนารมณ์เพื่อมุ่งคุ้มครองสัตว์โดยตรง แต่การที่กฎหมายได้กำหนดวิธีการเกี่ยวกับการดำเนินการกับสัตว์ที่เป็น โรคระบาดหรือสงสัยว่าเป็น โรคระบาดว่ามีขั้นตอนและหลักเกณฑ์อย่างไร เพื่อควบคุมและป้องกัน โรคระบาดที่อาจแพร่กระจายสู่สัตว์อื่นนั้น กรณีดังกล่าวนี้ถือเป็นการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เนื่องจากหากไม่ดำเนินการทำลายหรือรักษาสัตว์ที่เป็น โรคระบาดอย่างถูกวิธี เชื้อโรคอาจเกิดการแพร่กระจายและติดต่อ ไปยังสัตว์อื่นๆ ได้ ซึ่งจะทำให้สัตว์ที่ไม่เป็น โรคเจ็บป่วย ทุกข์ทรมานทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ อันถือเป็นการทารุณกรรมสัตว์นั้น

ในกรณีที่สัตว์มีเจ้าของป่วยหรือตายโดยรู้ว่าเป็น โรคระบาด หรือมีสัตว์ป่วยหรือตายโดยไม่รู้สาเหตุ หรือในกรณีที่มิสัตว์ป่วยหรือตาย โดยมีอาการคล้ายคลึงกัน ในระยะเวลาห่างกันไม่เกินเจ็ด วัน ในหมู่บ้านเดียวกันหรือบริเวณใกล้เคียงกัน ให้เจ้าของสัตว์มีหน้าที่แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สारวัคร หรือสัตวแพทย์ ภายในเวลาสิบสองชั่วโมงนับแต่เวลาที่ทราบว่าสัตว์ป่วยหรือตาย และให้

---

(3) อาคารอันเป็นที่อยู่ของคนหรือสัตว์ โรงงานหรือสถานที่ประกอบการใด ไม่มีการระบายอากาศ การระบายน้ำ การกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือการควบคุมสารเป็นพิษหรือมีแคไม่มีมีการควบคุมให้ปราศจากกลิ่นเหม็นหรือละอองสาร เป็นพิษอย่างพอเพียงจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(4) การกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ ความสั่นสะเทือนฝุ่น ละออง เหมม่า เถ้า หรือกรณีอื่นใด จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

²⁷ มาตรา 26 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชนรวมทั้งการระงับเหตุรำคาญด้วย ตลอดทั้งการดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษาบรรดาถนน ทางบกทางน้ำ ราง ระบายน้ำ คู คลอง และสถานที่ต่าง ๆ ในเขตของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญ ในกรณีนี้ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัดและควบคุมเหตุรำคาญต่าง ๆ ได้

เจ้าของควบคุมสัตว์ป่วยทั้งหมดไว้ภายในบริเวณที่สัตว์อยู่ และห้ามมิให้เจ้าของหรือบุคคลอื่นใดเคลื่อนย้ายสัตว์ป่วยไปจากบริเวณนั้น ในกรณีที่สัตว์ตายให้เจ้าของควบคุมซากสัตว์นั้นให้คงอยู่ ณ ที่ที่สัตว์นั้นตาย และห้ามมิให้เจ้าของหรือบุคคลอื่นใดเคลื่อนย้าย ซ้ำแหละ หรือกระทำการใดแก่ซากสัตว์²⁸ และ เมื่อมีการแจ้งว่าสัตว์ป่วยหรือตายโดยไม่รู้สาเหตุ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือสัตวแพทย์ มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของจัดการดังต่อไปนี้

1) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ป่วย หรือสงสัยว่าป่วยไว้ภายในเขตตามวิธีการที่กำหนดให้

2) ให้ฝัง หรือเผาซากสัตว์นั้น ณ ที่ที่กำหนดให้ ถ้าการฝังหรือเผาไม่อาจทำได้ให้ทำลายโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควร หรือ

3) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ที่อยู่ร่วมฝูง หรือเคยอยู่ร่วมฝูงกับสัตว์ที่ป่วย หรือสงสัยว่าป่วยหรือตายไว้ภายในเขตตามวิธีการที่กำหนด²⁹

นอกจากนี้ในกรณีสัตว์แพทย์ตรวจพบหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าสัตว์ป่วยหรือตายโดยโรคระบาดกฎหมายให้อำนาจเฉพาะสัตวแพทย์มีอำนาจเข้าตรวจสัตว์หรือซากสัตว์ตัวนั้น และให้มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของสัตว์หรือซากสัตว์จัดการดังต่อไปนี้

1) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ป่วยหรือสงสัยว่าป่วยไว้ภายในเขตตามวิธีการที่กำหนด หรือให้ได้รับการรักษาตามที่เห็นสมควร

2) ให้ฝัง หรือเผาซากสัตว์นั้นทั้งหมด หรือแต่บางส่วน ณ ที่ที่กำหนดให้ ถ้าการฝังหรือเผาไม่อาจทำได้ ก็ให้ทำลายโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควร

3) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ที่อยู่ร่วมฝูง หรือเคยอยู่ร่วมฝูงกับสัตว์ที่ป่วยหรือสงสัยว่าป่วย หรือตาย ไว้ภายในเขต และตามวิธีการที่กำหนดให้ หรือให้ได้รับการป้องกันโรคระบาดตามที่เห็นสมควร

4) ให้ทำลายสัตว์ที่เป็น โรคระบาด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็น โรคระบาด หรือสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของ โรคระบาด ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด ทั้งนี้ ให้ชดใช้ราคาแก่เจ้าของสัตว์หรือซากสัตว์ไม่ต่ำกว่าสามในสี่ของราคาสัตว์หรือซากสัตว์ที่อาจขายได้ในตลาดท้องที่ก่อนเกิด โรคระบาด ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่ในกรณีที่เจ้าของสัตว์หรือซากสัตว์ได้แจ้งใจกระทำความผิดต่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

²⁸ พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 มาตรา 11

²⁹ พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 มาตรา 12

5) ให้กำจัดเชื้อโรคที่อาหารสัตว์ หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด ตามวิธีการที่กำหนด หรือ

6) ให้ทำความสะอาด และทำลายเชื้อโรคระบาด หรือพาหะของโรคระบาดในที่คิน อาคาร ยานพาหนะ หรือสิ่งของ ตามวิธีการที่กำหนด³⁰

ในกรณีสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของป่วยหรือตายในที่คินของบุคคลใด โดยรู้ว่าเป็นโรคระบาด หรือโดยไม่รู้สาเหตุ ให้เจ้าของที่คินนั้นมีหน้าที่แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สारวตฺร หรือ สัตว์ แพทย์ภายในเวลาสิบสองชั่วโมงนับแต่เวลาที่ทราบว่ามีสัตว์ป่วยหรือตาย และห้ามมิให้ผู้ใด เคลื่อนย้าย ซ้ำแระหรือกระทำการอื่นใดแก่สัตว์หรือซากสัตว์ เว้นแต่สัตวแพทย์ได้ตรวจพิสูจน์แล้วว่าสัตว์นั้นมีได้ป่วยหรือตายโดยโรคระบาด หรือสัตวแพทย์สั่งเป็นอย่างอื่น หากสัตวแพทย์เห็นว่า สัตว์หรือซากสัตว์เป็นโรคระบาดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาดให้สัตวแพทย์ทำลาย สัตว์หรือซากสัตว์นั้น และสัตว์หรือซากสัตว์อื่นที่เป็นพาหะของโรคระบาด หรือจัดการโดยวิธีอื่น ตามที่เห็นสมควรเพื่อป้องกันมิให้โรคระบาดแพร่กระจายไป ต่อมาหากปรากฏเจ้าของสัตว์ในภาย หลังจากการทำลายแล้ว ให้กรมปศุสัตว์หรือเจ้าของที่คินมีสิทธิเรียกร้องค่าใช้จ่ายที่จำเป็นเท่าที่จ่าย จริงจากเจ้าของสัตว์ได้³¹

นอกจากนี้ หากสัตว์ป่วยหรือตายโดยรู้ว่าเป็นโรคระบาดหรือโดยไม่รู้สาเหตุ ในที่ สาธารณะ หรือในที่คินที่ไม่ปรากฏเจ้าของ พนักงานเจ้าหน้าที่ สारวตฺร หรือสัตวแพทย์มีอำนาจกัก สัตว์ที่ป่วยหรือตายนั้นไว้ตามที่เห็นสมควรภายในบริเวณนั้น และห้ามมิให้ผู้ใดเคลื่อนย้าย ซ้ำแระ หรือกระทำการอื่นใดแก่สัตว์หรือซากสัตว์ เว้นแต่สัตวแพทย์ได้ตรวจพิสูจน์แล้วว่าสัตว์นั้นมีได้ ป่วยหรือตายโดยโรคระบาด หรือสัตวแพทย์สั่งเป็นอย่างอื่น หากสัตวแพทย์เห็นว่าสัตว์หรือซาก สัตว์เป็นโรคระบาดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาดให้สัตวแพทย์ทำลายสัตว์หรือซาก สัตว์นั้น และสัตว์หรือซากสัตว์อื่นที่เป็นพาหะของโรคระบาด หรือจัดการ โดยวิธีอื่นตามที่ เห็นสมควรเพื่อป้องกันมิให้โรคระบาดแพร่กระจายไป ต่อมาหากปรากฏเจ้าของสัตว์ในภาย หลังจากการทำลายแล้ว ให้กรมปศุสัตว์หรือเจ้าของที่คินมีสิทธิเรียกร้องค่าใช้จ่ายที่จำเป็นเท่าที่จ่าย จริงจากเจ้าของสัตว์ได้³²

3.1.2.4 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคติดต่อที่มีอันตรายร้ายแรงไม่ว่าจะเป็นระหว่างสุนัขด้วยกันเอง หรือ สุนัขกับสัตว์ชนิดอื่นหรือแม้กระทั่งระหว่างสุนัขกับคน หากได้รับเชื้อแล้ว ไม่ได้รับการรักษาย่าง

³⁰ พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 มาตรา 13

³¹ พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 มาตรา 14

³² พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 มาตรา 15

ทันทั่วทั้งที่มีอาการของโรคพิษสุนัขบ้าแล้วมีโอกาเสียชีวิตทุกราย การฉีดวัคซีนป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้าดังกล่าว นอกจากเป็นการป้องกันการระบาดของโรคที่อาจติดต่อถึงมนุษย์แล้ว สุนัขยังปลอดภัยจากโรคติดต่อซึ่งถือเป็นการดูแลสุขภาพอนามัยให้สุนัขมีสุขภาพที่ดีประการหนึ่งและเป็นการป้องกัน โรคที่มีผลกระทบต่อร่างกายและชีวิตของสุนัขอันถือเป็นการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เกิดความเหมาะสมอย่างหนึ่งด้วย³³

พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 ได้วางหลักการให้เจ้าของสุนัขจัดการให้สุนัขได้รับการฉีดวัคซีนจากสัตวแพทย์หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ ครั้งแรกเมื่อสุนัขนั้นมีอายุตั้งแต่สองเดือนขึ้นไปแต่ไม่เกินสี่เดือน³⁴ เมื่อเจ้าของสุนัขได้นำสุนัขมาฉีดวัคซีนแล้วจะ ได้รับเครื่องหมายประจำตัวสุนัข³⁵ และได้กำหนดบทลงโทษสำหรับเจ้าของสุนัขที่ฝ่าฝืนไว้ในมาตรา 21³⁶

3.1.3 กฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัข

3.1.3.1 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

³³ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. (2015). *บทความเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชน โรคพิษสุนัขบ้า ร้ายแรงแต่ป้องกันได้!*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.pharmacy.mahidol.ac.th/th/knowledge/article/12/> โรคพิษสุนัขบ้า-การป้องกัน/ [2558, 13 สิงหาคม]

³⁴ มาตรา 5 เจ้าของสัตว์ควบคุมต้องจัดการให้สัตว์ควบคุมทุกตัว ได้รับการฉีดวัคซีนจากสัตวแพทย์ หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ตามกำหนดเวลาดังนี้

(1) ในกรณีของสุนัข ให้เจ้าของจัดการให้สุนัข ได้รับการฉีดวัคซีนครั้งแรกเมื่อสุนัขนั้นมีอายุตั้งแต่สองเดือนขึ้นไปแต่ไม่เกินสี่เดือน และได้รับการฉีดวัคซีนครั้งต่อไปตามระยะเวลาที่กำหนดในใบรับรองการฉีดวัคซีน

(2) ในกรณีของสัตว์ควบคุมอื่น ให้เจ้าของจัดการให้สัตว์ควบคุมดังกล่าว ได้รับการฉีดวัคซีนตามระยะเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่สัตวแพทย์หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์เป็นผู้ฉีดวัคซีน เจ้าของสัตว์ควบคุมต้องเสียค่าธรรมเนียม ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง และในกรณีที่เจ้าของสัตว์ควบคุมแจ้งให้สัตวแพทย์หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ไปทำการฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์ควบคุม ณ สถานที่ของเจ้าของสัตว์ควบคุม เจ้าของสัตว์ควบคุมต้องเสียค่าใช้จ่ายตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

³⁵ มาตรา 6 เมื่อสัตว์ควบคุม ได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว สัตวแพทย์หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ ซึ่งเป็นผู้ฉีดวัคซีนต้องมอบเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ ซึ่งแสดงว่าสัตว์ควบคุม นั้นได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว และใบรับรองการฉีดวัคซีนให้แก่เจ้าของสัตว์ควบคุมเจ้าของสัตว์ควบคุมต้องแสดงเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ตามวรรคหนึ่ง ไว้ที่ตัวสัตว์ควบคุมให้เห็น ได้ชัดเจนลักษณะเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ และใบรับรองการฉีดวัคซีนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

³⁶ มาตรา 21 เจ้าของสัตว์ควบคุมผู้ใด ไม่จัดการให้สัตว์ควบคุม ได้รับการฉีดวัคซีนตามมาตรา 5 หรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา 6 วรรคสอง มาตรา 7 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 18 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

ความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์ ได้ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 433³⁷ ซึ่งเป็นบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์กรณีสัตว์ก่อให้เกิดความเสียหาย พื้นฐานความรับผิดชอบอันเกิดจากสัตว์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 433 มิใช่เป็นความผิดเพื่อละเมิดอันเกิดจากการกระทำของตนเองแต่เป็นบทบัญญัติพิเศษที่เป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากหลักทั่วไปในมาตรา 420³⁸ อีกทั้งข้อแก้ตัวก็ต้องเป็นไปตามที่มาตรานั้นๆบัญญัติไว้ มาตรา 433 จึงเป็นบทบัญญัติเฉพาะเรื่องให้บุคคลรับผิดชอบเมื่อมีข้อเท็จจริงเกิดขึ้นครบองค์ประกอบของบทบัญญัตินั้นๆ โดยที่ไม่ต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ในมาตรา 420 เลย

สุนัขถือเป็นสัตว์ชนิดหนึ่ง เมื่อสุนัขไปทำความเสียหายให้กับบุคคลใด บุคคลผู้เป็นเจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของถูกกำหนดให้เป็นผู้ต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น เนื่องจากกฎหมายเห็นว่าการที่บุคคลใดมีสุนัขไว้ในครอบครองก็ย่อมเป็นหน้าที่ของบุคคลนั้นที่จะต้องดูแลไม่ให้สุนัขของตนไปก่อความเสียหายแก่บุคคลอื่น เนื่องจากสุนัขเป็นทรัพย์สินที่มีชีวิต สามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้ หากสุนัขได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลใด ย่อมสันนิษฐานได้ว่า เจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของนั้นมีความบกพร่องหรือละเลยในการดูแลรักษาสุนัขที่ตนเป็นเจ้าของหรืออยู่ในความดูแลของตน อีกทั้งเจ้าของหรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของยังเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากสุนัขนั้นด้วย บุคคลเหล่านั้นจึงต้องรับผิดชอบแม้จะมีได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ และโดยไม่ต้องพิสูจน์ว่าความเสียหายนั้นเกิดขึ้นเพราะความผิดของตนหรือไม่

กรณีตามมาตรา 433 เป็นเรื่องที่ถูกกฎหมายได้บัญญัติให้บุคคลต้องรับผิดชอบในความเสียหายอันเกิดจากทรัพย์สิน โดยอยู่บนพื้นฐานความรับผิดชอบข้อสันนิษฐานความผิดทางกฎหมาย (Presumption of Fault) คือ ไม่ได้สันนิษฐานให้มีความจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ไม่ได้สันนิษฐานว่ากระทำละเมิดตามมาตรา 420 แต่หมายความว่ากฎหมายสันนิษฐานหรือให้ถือว่ามีความผิดหรือ

³⁷ มาตรา 433 ถ้าความเสียหายเกิดขึ้นเพราะสัตว์ ท่านว่าเจ้าของสัตว์หรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของ จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ ฝ่ายที่ต้องเสียหาย เพื่อความเสียหายอย่างไรๆ อันเกิดแต่สัตว์นั้น เว้นแต่จะ พิสูจน์ได้ว่าตนใช้ความระมัดระวังอันสมควรแก่การเลี้ยงการรักษาดามชนิดและวิสัยของสัตว์ หรือตามพฤติการณ์ อย่างอื่น หรือพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้น ย่อมจะต้องเกิดขึ้นทั้งที่ได้ใช้ความระมัดระวังถึงเพียงนั้น

อนึ่ง บุคคลผู้ต้องรับผิดชอบดังกล่าวมาในวรรคต้นนั้น จะใช้สิทธิไล่เบียด เอาแก่บุคคลผู้ที่เราหรือยั่วสัตว์ นั้น โดยละเมิด หรือเอาแก่เจ้าของสัตว์อื่นอันมาเราหรือยั่วสัตว์นั้นๆ ก็ได้

³⁸ เสนีย์ ปราโมท. (2505). *ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยนิติกรรมและหนี้เล่ม 1 (ภาค 1-2)*.

อาจกล่าวได้ว่าเป็นการสันนิษฐานว่ามีข้อบกพร่องในการดูแลสุนัขนั่นเอง ทั้งนี้ เหตุที่ต้องรับผิดชอบนี้อาจทำความเข้าใจได้จากฐานความผิดของมาตรา 433 ดังนี้⁹⁹

1. การที่ทำให้ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากสุนัข ต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดจากสุนัขเมื่อกฎหมายไม่อาจห้ามไม่ให้คนเลี้ยงสุนัข เพราะสุนัขมีประโยชน์ต่อคน ดังนั้น เมื่อคนได้รับประโยชน์จากสุนัขก็ควรต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดจากสุนัขด้วย

2. ความเสียหายเกิดจากมาจากธรรมชาติของสุนัขเอง ซึ่งบางครั้งเจ้าของหรือผู้รับเลี้ยงรักษาไม่สามารถควบคุมสุนัขได้ ดังนั้น เจ้าของหรือผู้รับเลี้ยงรักษา เป็นผู้ได้รับการสันนิษฐานเบื้องต้นไว้ก่อนว่า ได้รู้หรือควรรู้ได้ถึงพัฒนาการของสุนัขนั้น

3. เจ้าของหรือผู้รับเลี้ยงรักษามีหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลสุนัข เมื่อตนบกพร่องในการดูแลสุนัข ทำให้สุนัขมีโอกาสไปก่อความเสียหาย เจ้าของหรือผู้รับเลี้ยงรักษาก็ย่อมต้องรับผิดชอบ

มาตรา 433 บัญญัติว่าผู้ต้องรับผิดชอบเนื่องจากความเสียหายที่เกิดขึ้นเพราะสัตว์ไว้ 2 กรณีดังนี้

(1) เจ้าของ หมายถึง ผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในสัตว์

เจ้าของสัตว์ต้องพิจารณาในแง่ที่เป็นผู้ที่มีกรรมสิทธิ์นั้นด้วย เป็นผู้ทำให้ที่อยู่อาศัยและให้อาหารแก่สัตว์นั้นด้วย ถ้ายอมให้สัตว์เข้ามาอาศัยได้ในบ้านหรือชายคาบ้าน แต่มิได้ให้อาหารมันกิน คงไม่เป็นเจ้าของตามนัยนี้ หรือกลับกันเห็นสุนัขเดินผ่านไปข้างบ้าน นึกสงสารจึงเอาเศษอาหารให้มันกิน โดยมิได้ตั้งใจให้มันอยู่อาศัยที่อยู่บ้านด้วย กรณีนี้คงไม่ถือเป็นเจ้าของสุนัขนั้น ดังนั้น เจ้าของ ย่อมหมายถึง เจ้าของกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายนั่นเอง แม้ว่าจะมิได้ยึดถือครอบครองสุนัขนั้นอยู่ก็ตาม เช่น เจ้าของสุนัขปล่อยสุนัขไว้ในบ้าน แต่ตนเองออกไปทำงาน หากสุนัขไปกัดบุคคลอื่น เจ้าของก็ต้องรับผิดชอบแม้ว่าจะมิได้อยู่กับสุนัขในขณะที่เกิดเหตุก็ตาม เพราะอำนาจในการดูแลยังอยู่กับเจ้าของ เป็นต้น

3.2 ระบบกฎหมาย Common Law

3.2.1 ประเทศสหราชอาณาจักร

⁹⁹ ศนันท์กร โสคติพันธุ์. (2550). คำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่งลามิควรรได้ กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน. หน้า 212.

สหราชอาณาจักร หรือประเทศอังกฤษ ประกอบด้วย 4 ประเทศ คือ ประเทศอังกฤษ สกอตแลนด์ เวลส์ และไอร์แลนด์เหนือ⁴⁰ มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 242.000 ตารางกิโลเมตร มีประชากรทั้งหมดประมาณ 58 ล้านคน⁴¹ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา และถือได้ว่าเป็นต้นแบบของประเทศที่ใช้ระบบรัฐสภาทั่วโลก คือมีการใช้ระบบผู้แทนและระบบรัฐสภาคู่ ลักษณะสำคัญของระบบการเมืองอังกฤษเริ่มต้นในสมัยยุคกลาง โดยมีสถาบันหลักทางการเมืองการปกครองคือ สถาบันพระมหากษัตริย์และรัฐสภา ซึ่งนับว่าเป็นสถาบันตัวแทนของประชาชนที่มีอิทธิพลมากที่สุดของประเทศ นอกจากนี้อังกฤษยังมีระบบศาลยุติธรรม (System of Courts) ซึ่งเป็นหลักในการพิจารณาคดีทั้งปวงและมีความสำคัญต่อการปกครองประเทศซึ่งสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน⁴²

ในสหราชอาณาจักรได้มีการประกาศบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพขึ้น โดยเฉพาะ ได้แก่ Animal Welfare Act 2006 ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

(1) นิยามคำว่า “สัตว์” หมายถึง สิ่งมีชีวิตที่มีกระดูกสันหลังนอกเหนือจากมนุษย์แต่ไม่รวมถึงสัตว์ที่ยังไม่คลอด⁴³

(2) สัตว์ที่ได้รับกรคุ้มครองตามกฎหมายนี้ ได้แก่ สัตว์เลี้ยง หรือสัตว์ที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของมนุษย์ แต่ไม่รวมถึงสัตว์ที่ใช้ชีวิตอยู่ตามธรรมชาติ⁴⁴

⁴⁰ ฌักทรี สุวรรณเจริญ. (2554). *ปัญหาทางกฎหมายในการควบคุมเหตุเคอร์รือนราคาจากการเล่นแมวและหรือสุนัขจำนวนมากเกินสมควรในเขตพื้นที่ชุมชนอยู่อาศัย*. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. หน้า 44.

⁴¹ โกวิท พวงงาม. (2543). *การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการ และมติใหม่ในอนาคต*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญาน. หน้า 43-49.

⁴² อธิษ รุ่งธิพานนท์. (2553). *รัฐสภาสหราชอาณาจักร: สภาสามัญ สภาขุนนาง หน่วยงานสนับสนุน* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. หน้า 4.

⁴³ Animal Welfare Act 2006, Section 1 Animals to which the Act applies (1) In this Act, except subsections (4) and (5), “animal” means a vertebrate other than man.(2) Nothing in this Act applies to an animal while it is in its foetal or embryonic form.

⁴⁴ Animal Welfare Act 2006, Section 2 “Protected animal”

An animal is a “protected animal” for the purposes of this Act if—

- (a) it is of a kind which is commonly domesticated in the British Islands,
- (b) it is under the control of man whether on a permanent or temporary basis, or
- (c) it is not living in a wild state.

(3) การกระทำที่รุนแรงหรืออันตรายต่อสัตว์ อันทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทรมานถือเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายนี้⁴⁵

(4) การกระทำที่ทำให้สัตว์ได้รับบาดเจ็บหรือพิการถือเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายนี้⁴⁶

(5) การจัดให้มีการต่อสู้ของสัตว์มีความผิดตามกฎหมาย⁴⁷

---

⁴⁵ Animal Welfare Act 2006, Section 4 Unnecessary suffering

(1) A person commits an offence if—

(a) an act of his, or a failure of his to act, causes an animal to suffer,

(b) he knew, or ought reasonably to have known, that the act, or failure to act, would have that effect or be likely to do so,

(c) the animal is a protected animal, and

(d) the suffering is unnecessary.

⁴⁶ 7 Administration of poisons etc.

(1) A person commits an offence if, without lawful authority or reasonable excuse, he—

(a) administers any poisonous or injurious drug or substance to a protected animal, knowing it to be poisonous or injurious, or

(b) causes any poisonous or injurious drug or substance to be taken by a protected animal, knowing it to be poisonous or injurious.

(2) A person commits an offence if—

(a) he is responsible for an animal,

(b) without lawful authority or reasonable excuse, another person administers a poisonous or injurious drug or substance to the animal or causes the animal to take such a drug or substance, and

(c) he permitted that to happen or, knowing the drug or substance to be poisonous or injurious, he failed to take such steps (whether by way of supervising the other person or otherwise) as were reasonable in all the circumstances to prevent that happening.

(3) In this section, references to a poisonous or injurious drug or substance include a drug or substance which, by virtue of the quantity or manner in which it is administered or taken, has the effect of a poisonous or injurious drug or substance

⁴⁷ Animal Welfare Act 2006, Section 8 Fighting etc.

(1) A person commits an offence if he—

(a) causes an animal fight to take place, or attempts to do so;

(b) knowingly receives money for admission to an animal fight;

(c) knowingly publicises a proposed animal fight;

(6) สัตว์ย่อมได้รับการดูแลสวัสดิภาพตามความเหมาะสม การไม่ปฏิบัติหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดย่อมเป็นความผิด⁴⁸

(7) ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายและกำหนดมาตรการในการช่วยเหลือสัตว์โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(8) กำหนดหลักเกณฑ์ในการขออนุญาตหรือจดทะเบียนสำหรับการดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัตว์⁴⁹

(d) provides information about an animal fight to another with the intention of enabling or encouraging attendance at the fight;

(e) makes or accepts a bet on the outcome of an animal fight or on the likelihood of anything occurring or not occurring in the course of an animal fight;

(f) takes part in an animal fight;

(g) has in his possession anything designed or adapted for use in connection with an animal fight with the intention of its being so used;

(h) keeps or trains an animal for use for in connection with an animal fight;

(i) keeps any premises for use for an animal fight.

⁴⁸ Animal Welfare Act 2006, Section 9 Duty of person responsible for animal to ensure welfare

(1) A person commits an offence if he does not take such steps as are reasonable in all the circumstances to ensure that the needs of an animal for which he is responsible are met to the extent required by good practice.

(2) For the purposes of this Act, an animal's needs shall be taken to include—

(a) its need for a suitable environment,

(b) its need for a suitable diet,

(c) its need to be able to exhibit normal behaviour patterns,

(d) any need it has to be housed with, or apart from, other animals, and

(e) its need to be protected from pain, suffering, injury and disease.

⁴⁹ Animal Welfare Act 2006, Section 13 Licensing or registration of activities involving animals

(1) No person shall carry on an activity to which this subsection applies except under the authority of a licence for the purposes of this section.

(2) Subsection (1) applies to an activity which—

(a) involves animals for which a person is responsible, and

(b) is specified for the purposes of the subsection by regulations made by the appropriate national authority.

(3) No person shall carry on an activity to which this subsection applies unless registered for the purposes of this section.

(9) มาตรการตามกฎหมายฉบับนี้ไม่ใช้กับกรณีการทดลองและวิจัยสัตว์

3.2.1.1 กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดความเป็นเจ้าของสุนัข

1. The Dogs Acts 1871, 1906 Amendment 1928

พระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์ ในการกำหนดให้สุนัขทุกตัวจะต้องมีปลอกคอระบุชื่อและที่อยู่ของเจ้าของสุนัข และจะต้องมีเชือกสำหรับจูงเมื่ออยู่ในที่สาธารณะ และเพื่อป้องกันปศุสัตว์จากการทำร้ายของสุนัขในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก⁵⁰ โดยให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการกับสุนัข ดังนี้

(1) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจพบสุนัขในที่หรือทางสาธารณะ โดยไม่ปรากฏเจ้าของ ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจับและกักสุนัขดังกล่าวไว้ จนกว่าจะมีผู้ใดมาแสดงหลักฐานการเป็นเจ้าของเพื่อรับสุนัขคืนและเจ้าของต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการเลี้ยงดูสุนัขทั้งหมดอันเกิดจากการกักขังนั้น⁵¹

(4) Subsection (3) applies to an activity which—

(a) involves animals for which a person is responsible, and

(b) is specified for the purposes of the subsection by regulations made by the appropriate national authority.

(5) Regulations under subsection (2) or (4) may only be made for the purpose of promoting the welfare of animals for which a person is responsible, or the progeny of such animals.

(6) A person commits an offence if he contravenes subsection (1) or (3).

⁵⁰ The Dogs Acts 1871, 1906 Amendment 1928

Power of Board of Agriculture to make orders about dogs

(1) The Diseases of Animals Act, 1894, shall have effect as if, amongst the purposes for which the Board of Agriculture and Fisheries may make orders under section twenty-two of that Act, there were included the following purposes:—

(a) for prescribing and regulating the wearing by dogs, while in a highway or in a place of public resort, of a collar with the name and address of the owner inscribed on the collar or on a plate or badge attached thereto

(b) with a view to the prevention of worrying of cattle, for preventing dogs or any class of dogs from straying during all or any of the hours between sunset and sunrise

⁵¹ The Dogs Acts 1871, 1906 Amendment 1928 (1) Where a police officer has reason to believe that any dog found in a highway or place of public resort is a stray dog, he may seize the dog and may detain it until the owner has claimed it and paid all expenses incurred by reason of its detention.

(2) เจ้าหน้าที่ตำรวจที่จับและกักขังสุนัข จะต้องแจ้งเจ้าของสุนัขตามที่อยู่ปรากฏที่บนปลอกคอสุนัขเป็นลายลักษณ์อักษร และแจ้งให้เจ้าของมารับสุนัขคืนภายใน 7 วัน หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวเจ้าหน้าที่ตำรวจจะจัดการขายหรือทำลายสุนัขนั้นตามควรแก่กรณี⁵²

(3) เจ้าหน้าที่อาจจะกระทำการแทนการกักขัง ดังต่อไปนี้

- (ก) ส่งมอบสุนัขให้กับบุคคลที่สมควรดูแลสุนัขนั้น หรือ
- (ข) นำสุนัขไปไว้ในสถานที่อื่นเป็นที่อยู่ที่ระงับไว้บนปลอกคอสุนัข
- (ค) ส่งจดหมายไปยังที่อยู่ของบุคคลนั้นหรือที่อยู่ล่าสุดที่ปรากฏบนปลอกคอหรือที่อยู่ที่ระงับไว้บนปลอกคอ⁵³

(4) สุนัขที่ถูกนำตัวมากักขังและไม่มีผู้ใดมาแสดงหลักฐานการเป็นเจ้าของเพื่อรับสุนัขคืนภายในกำหนดเวลา 7 วัน หรือมีแต่เจ้าของสุนัขไม่ยินยอมชำระค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการกักขังสุนัข เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่จะขายหรือทำลายสุนัขในลักษณะที่จะทำให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่เป็นไปได้⁵⁴

---

⁵² The Dogs Acts 1871, 1906 Amendment 1928 (2) Where any dog so seized wears a collar having inscribed thereon or attached thereto the address of any person, or the owner of the dog is known, the chief officer of police, or any person authorized by him in that behalf, shall serve on the person whose address is given on the collar, or on the owner, a notice in writing stating that the dog has been so seized, and will be liable to be sold or destroyed if not claimed within seven clear days after the service of the notice.

⁵³ The Dogs Acts 1871, 1906 Amendment 1928 (3) A notice under this section may be served either—

- (a) by delivering it to the person on whom it is to be served ; or
- (b) by leaving it at that person's usual or last known place of abode, or at the address given on the collar ; or
- (c) by forwarding it by post in a prepaid letter addressed to that person at his usual or last known place of abode, or at the address given on the collar

⁵⁴ The Dogs Acts 1871, 1906 Amendment 1928 (4) Where any dog so seized has been detained for seven clear days after the seizure, or, in the case of such a notice as aforesaid having been served with respect to the dog, then for seven clear days after the service of the notice, and the owner has not claimed the dog and paid all expenses incurred by reason of its detention, the chief officer of police, the chief officer of police, or any person authorised by him in that behalf, may cause the dog to be sold or destroyed in a manner to cause as little pain as possible.

(5) เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องไม่กระทำการจำหน่ายสุนัข โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการผ่าตัดสุนัขเพื่อการศึกษา⁵⁵

(6) เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องดำเนินการจดทะเบียนสุนัข การจดทะเบียนจะต้องมีคำอธิบายสั้นๆ ถึงวันที่จับสุนัข ลักษณะของสุนัข ก่อนการจำหน่ายจ่ายโอนไปยังสถานสงเคราะห์ที่สุนัขจรจัด และเปิดให้มีการตรวจสอบข้อมูลโดยเสียค่าธรรมเนียม⁵⁶

(7) เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องจำหน่ายจ่ายโอนสุนัขไปยังสถานสงเคราะห์ที่ลงทะเบียนไว้เท่านั้นและประชาชนสามารถตรวจสอบการลงทะเบียนของสถานสงเคราะห์ได้โดยเสียค่าธรรมเนียม⁵⁷

(8) เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องเลี้ยงดูสุนัขสุนัขที่ถูกจับอย่างเหมาะสม⁵⁸

(9) มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายอันเกิดจากการดูแลสุนัข⁵⁹

2. The Control of Dogs Order 1992

พระราชบัญญัติควบคุมสุนัข ค.ศ. 1992 มีเจตนารมณ์เป็นการบัญญัติถึงมาตรการเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัขโดยการกำหนดความเป็นเจ้าของสุนัขนั้นกระทำโดยการกำหนดให้สุนัขทุกตัวต้องสวมปลอกคอที่ระบุชื่อเจ้าของสุนัขลงในปลอกคอด้วยเพื่อป้องกันปัญหาสุนัขที่หลุดไปจากที่เลี้ยงสุนัข

⁵⁵ The Dogs Acts 1871, 1906 Amendment 1928 (5)No dog so seized shall be given or sold for the purposes of vivisection

⁵⁶ The Dogs Acts 1871, 1906 Amendment 1928 (6)The chief officer of police of a police area shall keep, or cause to be kept, one or more registers of all dogs seized under this section in that area which are not transferred to an establishment for the reception of stray dogs. The register shall contain a brief description of the dog, the date of seizure, and particulars as to the manner in which the dog is disposed of, and every such register shall be open to inspection at all reasonable times by any member of the public on payment of a fee of one shilling

⁵⁷ (7)The police shall not dispose of any dog seized under this section by transferring it to an establishment for the reception of stray dogs unless a register is kept for that establishment containing such particulars as to dogs received in the establishment as are above mentioned, and such register is open to inspection by the public on payment of a fee not exceeding one shilling.

⁵⁸ (8)The police officer or other person having charge of any dog detained under this section shall cause the dog to be properly fed and maintained.

⁵⁹ (9)All expenses incurred by the police under this section shall be defrayed out of the police fund, and any money received by the police under this section shall be paid to the account of the police fund

สุนัขทุกตัวที่อยู่บนทางหลวงหรือในที่สาธารณะ เจ้าของจะต้องใส่ปลอกคอที่มีชื่อ และที่อยู่ของเจ้าของให้สุนัข หรือชื่อที่อยู่ของเจ้าของสุนัขอาจบันทึกบนแผ่น โลหะหรือบนตราก็ได้ แต่ต้องให้เห็นอย่างชัดเจน แต่การใส่ปลอกคอสุนัขที่มีชื่อเจ้าของนั้น ไม่นำไปใช้กับสุนัขดังต่อไปนี้

- 1) ผูกสุนัขล่าเนื้อ
- 2) สุนัขที่ใช้เพื่อการศึกษา
- 3) สุนัขที่ใช้สำหรับตรวจจับ หรือทำลายสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต
- 4) สุนัขที่ใช้สำหรับเฝ้า-ค้อนฝูงสัตว์หรือฝูงแกะ
- 5) สุนัขที่ใช้สำหรับงานในราชการ หน่วยอารักขาให้กับกษัตริย์หรือทำตามคำสั่งของกษัตริย์
- 6) สุนัขที่ใช้สำหรับช่วยเหลือฉุกเฉินหรือ
- 7) สุนัขที่ได้ลงทะเบียนไว้กับ สุนัขนำทางให้คนตาบอด⁶⁰

3.2.1.2 กฎหมายเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสุนัข

1. Environmental Protection Act 1990

ประเทศสหราชอาณาจักรได้มีพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อม ค.ศ.1990 เพื่อแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับสุนัขจรจัดเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพและป้องกันการทารุณกรรมสุนัขจรจัดมาตรการในการควบคุมสุนัขจรจัด ดังนี้

- 1) ทุกท้องถิ่นมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ (ภายใต้อำนาจที่กำหนด) เพื่อวัตถุประสงค์ในการจับสุนัขจรจัดที่พบภายในเขตอำนาจของตน⁶¹

⁶⁰ The Control of Dogs Order 1992, section 2.—

(1) Subject to paragraph (2) below, every dog while in a highway or in a place of public resort shall wear a collar with the name and address of the owner inscribed on the collar or on a plate or badge attached to it.

(2) Paragraph (1) above shall not apply to—

- (a) any pack of hounds,
- (b) any dog while being used for sporting purposes,
- (c) any dog while being used for the capture or destruction of vermin,
- (d) any dog while being used for the driving or tending of cattle or sheep,
- (e) any dog while being used on official duties by a member of Her Majesty's Armed Forces or Her Majesty's Customs and Excise or the police force for any area,
- (f) any dog while being used in emergency rescue work, or
- (g) any dog registered with the Guide Dogs for the Blind Association.

2) เจ้าหน้าที่อาจมอบหมายการทำงานไปยังบุคคลอื่นได้แต่เจ้าหน้าที่นั้นยังคงรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้รับมอบ⁶²

3) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า สุนัขที่พบในสถานที่สาธารณะหรือสถานที่อื่นๆเป็นสุนัขจรจัด เจ้าหน้าที่จะจับสุนัขได้ แต่ถ้าพบมันในที่ดินหรือที่ไม่ใช่สาธารณะจะจับได้ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่ดินหรือสถานที่นั้น⁶³

4) สุนัขใดๆก็ตามที่ถูกจับไว้ภายใต้มาตรานี้ โดยสุนัขดังกล่าวสวมใส่ปลอกคอที่มีที่อยู่ของบุคคลใดไว้ หรือทราบตัวเจ้าของสุนัข เจ้าหน้าที่จะดำเนินคดีตามกฎหมายกับผู้คนที่นั้นที่เป็นเจ้าของที่อยู่ตามระบุไว้ในปลอกคอสุนัข โดยบันทึกแจ้งความจะระบุว่าสุนัขดังกล่าวได้ถูกจับและถูกเก็บไว้ที่ใด หากไม่มีใครอ้างสิทธิความเป็นเจ้าของภายใน 7 วัน หลังจากที่บ้านที่กรายงานเป็นผลตามกฎหมาย โดยเจ้าของจะต้องรับผิดชอบภายใต้อนุมาตรา 5 ระบุด้านล่าง⁶⁴

5) ผู้ใดอ้างสิทธิเป็นเจ้าของสุนัขที่ถูกจับภายใต้มาตรานี้จะยังมีได้รับสุนัขคืน เว้นแต่เจ้าของจะจ่ายค่าปรับที่เกิดจากสุนัขไว้ตามที่กำหนด⁶⁵

⁶¹ Environmental Protection Act 1990, Section 149 (1) Every local authority shall appoint an officer (under whatever title the authority may determine) for the purpose of discharging the functions imposed or conferred by this section for dealing with stray dogs found in the area of the authority.

⁶² Environmental Protection Act 1990, Section 149 (2) The officer may delegate the discharge of his functions to another person but he shall remain responsible for securing that the functions are properly discharged.

⁶³ Environmental Protection Act 1990, Section 149 (3) Where the officer has reason to believe that any dog found in a public place or on any other land or premises is a stray dog, he shall (if practicable) seize the dog and detain it, but, where he finds it on land or premises which is not a public place, only with the consent of the owner or occupier of the land or premises.

⁶⁴ Environmental Protection Act 1990, Section 149 (4) Where any dog seized under this section wears a collar having inscribed thereon or attached thereto the address of any person, or the owner of the dog is known, the officer shall serve on the person whose address is given on the collar, or on the owner, a notice in writing stating that the dog has been seized and where it is being kept and stating that the dog will be liable to be disposed of if it is not claimed within seven clear days after the service of the notice and the amounts for which he would be liable under subsection (5) below are not paid

⁶⁵ Environmental Protection Act 1990, Section 149 (5) A person claiming to be the owner of a dog seized under this section shall not be entitled to have the dog returned to him unless he pays all the expenses incurred by reason of its detention and such further amount as is for the time being prescribed.

6) สุนัขที่ถูกจับภายใต้มาตรา 4 หลังจากครบ 7 วันตามอนุมาตรา (4) ข้างต้น และมิได้มีการอ้างสิทธิความเป็นเจ้าของสุนัขและมิได้ชำระค่าปรับภายใต้อนุมาตรา (5) เจ้าหน้าที่อาจจำหน่ายสุนัขโดยขายหรือให้ผู้เป็นเจ้าของเห็นว่าเหมาะสมสำหรับสุนัข โดยขายหรือให้สถานรับเลี้ยงสุนัขจรจัด หรือ โดยทำลายในลักษณะที่จะก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่สุนัขที่ถูกจับในมาตรานี้จะไม่นำไปขายเพื่อใช้ในการผ่าตัด⁶⁶

7) กรณีที่สุนัขถูกจับภายใต้อนุมาตรา (6) (1) หรือ (2) การกระทำเป็นไปโดยสุจริตสิทธิความเป็นเจ้าของสุนัขจะตกอยู่แก่ผู้รับสุนัข⁶⁷

8) เจ้าหน้าที่จะลงทะเบียนรายละเอียดของสุนัขที่ถูกจับภายใต้มาตรานี้และสามารถตรวจสอบข้อมูลได้ฟรี⁶⁸

9) เจ้าหน้าที่อาจให้อาหารสุนัขที่ถูกจับภายใต้มาตรานี้ตามสมควร⁶⁹

10) เจ้าหน้าที่อาจทำลายสุนัขที่ถูกจับภายใต้มาตรานี้ก่อนถึงกำหนดระยะเวลาที่ระบุไว้ในอนุมาตรา (6) เมื่อเห็นสมควรว่าสุนัขอาจก่อให้เกิดความเสียหาย⁷⁰

3.2.1.3 กฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัข

1. The Animal Act 1971

⁶⁶ Environmental Protection Act 1990, Section 149 (6) Where any dog seized under this section has been detained for seven clear days after the seizure or, where a notice has been served under subsection (4) above, the service of the notice and the owner has not claimed the dog and paid the amounts due under subsection (5) above the officer may dispose of the dog—

(a) by selling it or giving it to a person who will, in his opinion, care properly for the dog;

(b) by selling it or giving it to an establishment for the reception of stray dogs; or

(c) by destroying it in a manner to cause as little pain as possible;

but no dog seized under this section shall be sold or given for the purposes of vivisection.

⁶⁷ Environmental Protection Act 1990, Section 149 (7) Where a dog is disposed of under subsection (6)(a) or (b) above to a person acting in good faith, the ownership of the dog shall be vested in the recipient.

⁶⁸ Environmental Protection Act 1990, Section 149 (8) The officer shall keep a register containing the prescribed particulars of or relating to dogs seized under this section and the register shall be available, at all reasonable times, for inspection by the public free of charge.

⁶⁹ Environmental Protection Act 1990, Section 149 (9) The officer shall cause any dog detained under this section to be properly fed and maintained.

⁷⁰ ศิริทรรศ วุฒิปาพกรุณ. (2552). *มาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมการเลี้ยงสุนัข*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. หน้า 78-79.

ประเทศอังกฤษถือเป็นส่วนหนึ่งของสหราชอาณาจักร ได้มีพระราชบัญญัติว่าด้วย สัตว์ ค.ศ. 1971 กำหนดความรับผิดชอบพิเศษสำหรับความเสียหายอันเกิดจากสุนัข ไว้ 2 มาตรการอันเป็น กรณีที่สุนัขทำอันตรายต่อปศุสัตว์⁷¹ ดังนี้

มาตรา 3 บัญญัติว่า “ถ้าสุนัขฆ่าหรือทำอันตรายต่อปศุสัตว์ เจ้าของต้องรับผิดชอบ เว้นแต่ กฎหมายนี้กำหนดเป็นอย่างอื่น”⁷²

จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในกรณีที่ปศุสัตว์ถูกทำอันตรายหรือถูก ฆ่าโดยสุนัขตัวใด บุคคลผู้ต้องรับผิดชอบก็คือผู้ซึ่งเป็นเจ้าของสุนัขนั่นเอง ข้อที่ควรพิจารณาก็คือ กฎหมายมิได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “สุนัข” ไว้แต่อย่างใด ดังนั้น ไม่ว่าจะปศุสัตว์พันธุ์ที่มี ลักษณะดุร้ายหรือพันธุ์ธรรมดา ก็ถือว่าอยู่ภายใต้ความหมายของคำว่า “สุนัข” ภายใต้บทบัญญัติ มาตรานี้ แต่สำหรับเจ้าของสุนัขนั้นกฎหมายได้กำหนดเหตุยกเว้นความผิดไว้ในมาตรา 5(1) กล่าวคือเป็นความผิดของผู้เสียหายเองแต่ฝ่ายเดียว นอกจากนี้ ยังมีเหตุยกเว้นไว้โดยเฉพาะตาม มาตรา 5(4) กล่าวคือ กรณีที่สัตว์นั้นถูกฆ่าหรือถูกทำร้ายในที่ดินที่สัตว์นั้นหลงเข้าไป และสุนัขนั้น เป็นเจ้าของที่ดินหรือเจ้าของที่ดินยอมให้สุนัขเข้าไป

สำหรับเจ้าของปศุสัตว์กฎหมายได้บัญญัติสิทธิในการป้องกันปศุสัตว์จากสุนัขไว้ ตามมาตรา 9 ดังนี้

- (1) การฆ่าหรือทำร้ายสุนัขถือเป็นการป้องกันถ้าจำเลยพิสูจน์ได้ว่า
  - (a) ทำเพื่อคุ้มครองปศุสัตว์ และมีอำนาจคุ้มครองปศุสัตว์นั้น และ
  - (b) ภายใน 48 ชั่วโมงหลังฆ่าหรือทำร้าย จำเลยได้แจ้งตำรวจในท้องที่
- (2) สำหรับมาตรานี้ถือว่าบุคคลผู้มีอำนาจคุ้มครองสัตว์เฉพาะในกรณีที่
  - (a) สัตว์หรือที่ดินที่สัตว์อยู่เป็นของคนนั้น หรือบุคคลอื่นที่ให้อำนาจบุคคลนั้น

กระทำการ และ

(b) ไม่มีพฤติการณ์ที่ยกเว้นความผิดในกรณีที่สุนัขฆ่าหรือทำร้ายปศุสัตว์ตาม มาตรา 5(4)

(3) ภายใต้อนุมาตรา (4) ถือว่าการฆ่าหรือทำร้ายสุนัขเป็นไปเพื่อคุ้มครองปศุสัตว์ เฉพาะในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

⁷¹ ธนพร เกิดผล. (2551). ความรับผิดชอบเพื่อละเมิดในความเสียหายอันเกิดจากสัตว์. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์ มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 141.

⁷² Animals Act 1971, Section 13 Where a dog causes damage by killing or injuring livestock, any person who is a keeper of the dog is liable for the damage, except as otherwise provided by this Act.

(a) สุนัขทำให้สัตว์หวาดกลัว หรือจะทำให้สัตว์หวาดกลัว และไม่มีวิธีป้องกันวิธีอื่น หรือ

(b) สุนัขทำให้สัตว์กลัวแล้ว แต่ไม่มีบุคคลควบคุม และไม่อาจรู้แน่ชัดได้ว่าใครเป็นเจ้าของ

(4) เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมาตรานี้ ถือว่าเงื่อนไขของแต่ละวรรคตามมาตรานี้เกิดขึ้นแล้ว ถ้าจำเลยเชื่อว่าเงื่อนไขนั้นมีอยู่จริงและมีเหตุอันควรเชื่อดังกล่าว

(5) สำหรับมาตรานี้

(a) ถือว่าสัตว์เป็นของผู้มีกรรมสิทธิ์หรือมีการครอบครอง

(b) ที่ดินเป็นของผู้ครอบครอง⁷³

⁷³ Animals Act 1971, Section 9 Killing of or injury to dogs worrying livestock.

(1) In any civil proceedings against a person (in this section referred to as the defendant) for killing or causing injury to a dog it shall be a defence to prove—

(a) that the defendant acted for the protection of any livestock and was a person entitled to act for the protection of that livestock; and

(b) that within forty-eight hours of the killing or injury notice thereof was given by the defendant to the officer in charge of a police station.

(2) For the purposes of this section a person is entitled to act for the protection of any livestock if, and only if—

(a) the livestock or the land on which it is belongs to him or to any person under whose express or implied authority he is acting; and

(b) the circumstances are not such that liability for killing or causing injury to the livestock would be excluded by section 5(4) of this Act.

(3) Subject to subsection (4) of this section, a person killing or causing injury to a dog shall be deemed for the purposes of this section to act for the protection of any livestock if, and only if, either—

(a) the dog is worrying or is about to worry the livestock and there are no other reasonable means of ending or preventing the worrying; or

(b) the dog has been worrying livestock, has not left the vicinity and is not under the control of any person and there are no practicable means of ascertaining to whom it belongs.

(4) For the purposes of this section the condition stated in either of the paragraphs of the preceding subsection shall be deemed to have been satisfied if the defendant believed that it was satisfied and had reasonable ground for that belief.

(5) For the purposes of this section—

(a) an animal belongs to any person if he owns it or has it in his possession; and

2. The Dangerous Dog Act 1989, 1991 Amendment 1997

พระราชบัญญัตินี้ได้กล่าวถึงสายพันธุ์สุนัขที่ถือเป็นสุนัขอันตรายที่ต้องควบคุม คือ พันธุ์ Pit Bull Terrier, พันธุ์ Japanese Tosa, พันธุ์ Dogo Argentino และพันธุ์ Fila Brasileiro ซึ่งเจ้าของสุนัขจะต้องควบคุมสุนัขของตนอย่างเข้มงวด รวมทั้งจะต้องใช้ที่ครอบปากและใช้เชือกจูงตลอดเวลาเมื่ออยู่ในที่สาธารณะ และมีการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาของเจ้าของสัตว์ไว้ในพระราชบัญญัตินี้ด้วย

3. Dog Fouling of Land Act 1996

กฎหมายที่เกี่ยวกับการก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญอันเกิดจากสุนัขในรูปแบบของกฎหมายท้องถิ่นเพื่อออกใช้บังคับภายในท้องถิ่นนั้นๆ โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายพระราชบัญญัติสุนัขว่าด้วยเรื่องการทำให้เกิดความสกปรกต่อเมืองในปี 1996 ซึ่งใช้บังคับเฉพาะที่ England และ Wales เท่านั้น โดยมีสาระสำคัญคือ ถ้าสุนัขขับถ่ายไม่ว่าเวลาใดที่กำหนดในท้องถิ่นนี้ และบุคคลผู้ซึ่งรับผิดชอบไม่ได้เคลื่อนย้าย ขนย้าย เก็บกวาดมูลสุนัขออกจากท้องถิ่นทันทีทันใด บุคคลนั้นควรจะต้องรับผิดชอบ เว้นแต่ บุคคลผู้ซึ่งรับผิดชอบสุนัขในบางครั้งบางเวลา อีกทั้งภาระสำหรับรองรับมูลของสุนัขภายใต้เงื่อนไขการจัดการที่ไม่เกิดประโยชน์เพียงพอในการขนย้ายมูลสุนัขออกจากท้องถิ่น รวมถึงที่ซึ่งไม่ทราบหรือไม่มีมาตรการอื่นใดในการเคลื่อนย้ายอย่างเหมาะสม อาจจะมีเหตุผลในการได้รับยกเว้นโทษสำหรับการขนย้ายที่ไม่ถูกต้อง⁷⁴

3.2.2 ประเทศนิวซีแลนด์

ประเทศนิวซีแลนด์ปกครองด้วยระบอบราชาธิปไตย อันสมเด็จพระราชชนนารถ อธิชาเบรท์ที่ 2 เป็นประมุข แบ่งการปกครองออกเป็น 2 ระดับ คือการปกครองส่วนกลาง ซึ่งมีรัฐสภาทำหน้าที่บริหารกิจการที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในระดับประเทศ และการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีสภาท้องถิ่นทำหน้าที่บริหารกิจการที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในระดับท้องถิ่น ประเทศนิวซีแลนด์เป็นประเทศที่มีอัตราการมีสัตว์เลี้ยงในครัวเรือนสูงที่สุดในโลก และมีจำนวนครัวเรือนที่เลี้ยงสุนัขมากถึงร้อยละ 29 ของจำนวนครัวเรือนที่มีสัตว์เลี้ยง แต่กลับพบว่าปัญหาที่เกิดจากสุนัขนั้นมีน้อยมาก เช่น การเป็นประเทศที่ปลอดจากโรคพิษสุนัขบ้า โรคพยาธิหนอนหัวใจ และเห็บ อันแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขได้เป็นอย่างดี ประเทศนิวซีแลนด์มีกฎหมายที่มีเจตนารมณ์เพื่อการควบคุมการเลี้ยงสัตว์อยู่หลายฉบับ ทั้งในลำดับพระราชบัญญัติและข้อบัญญัติท้องถิ่น โดยในลำดับพระราชบัญญัตินี้มี Dog Control Act 1996 เป็นกฎหมายสำคัญที่กำหนด

(b)land belongs to any person if he is the occupier thereof

⁷⁴ สุรัสวดี นนทะ โชติ. (2550). *มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมเหตุเดือดร้อนรำคาญจากสุนัขที่มีเจ้าของ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. หน้า 63.

มาตรการในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขเพื่อเป็นสัตว์เลี้ยงไว้เป็นการเฉพาะ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัข ไม่ว่าจะเป็นการนำสุนัขไปจดทะเบียน การฝังไมโครชิป เป็นต้น

3.2.2.1 กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดความเป็นเจ้าของสุนัข

Dog Control Act 1996 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดความเป็นเจ้าของสุนัขดังต่อไปนี้

1. การจดทะเบียนสุนัข

ในการเลี้ยงสุนัขในประเทศนิวซีแลนด์นั้น กฎหมายกำหนดให้เจ้าของสุนัขที่มีสุนัขอายุเกินกว่า 3 เดือน มีหน้าที่ต้องดำเนินการจดทะเบียนสุนัขตามขั้นตอนและเวลาที่กฎหมายกำหนดโดยผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 3,000 ดอลลาร์นิวซีแลนด์ หรืออาจถูกออกใบสั่งให้ชำระค่าเปรียบเทียบปรับในอัตรา 300 ดอลลาร์นิวซีแลนด์ และกฎหมายยังกำหนดให้เจ้าพนักงานควบคุมสุนัขหรือเจ้าหน้าที่พิทักษ์สุนัขมีอำนาจเข้าไปในสถานที่เลี้ยงสุนัขเพื่อจับและนำตัวสุนัขนั้นไปกักขังได้อีกด้วย⁷⁵

การจดทะเบียนเจ้าของสุนัขมีหน้าที่ต้องทำคำขอจดทะเบียนสุนัขยื่นต่อสภาคินแดนในเขตพื้นที่ที่สุนัขอาศัยอยู่ภายในระยะเวลา ก่อนที่สุนัขจะมีอายุครบ 3 เดือน สำหรับการจดทะเบียนสุนัขครั้งแรก⁷⁶ โดยเจ้าของสุนัขมีหน้าที่ต้องระบุข้อมูลที่เกี่ยวข้องลงในคำขอจดทะเบียนสุนัข เช่น ชื่อ วันเกิด และที่อยู่ของเจ้าของสุนัข ที่อยู่ของสุนัข รายละเอียดเกี่ยวกับรูปร่าง ลักษณะ สายพันธุ์ สี และคำนิยามของสุนัข อายุของสุนัข ระบุประเภทของสุนัข เพศของสุนัขและระบุว่าสุนัขได้รับการทำหมันหรือไม่ รายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องหมายระบุตัวสุนัขอย่างถาวร⁷⁷ เป็นต้น

⁷⁵ Dog Control Act 1996, section 42 (1) Every person commits an offence and is liable on conviction to a fine not exceeding \$3,000 who is the owner of a dog of a greater age than 3 months unless the dog is registered under this Act for the current registration year.

⁷⁶ Where an unregistered dog is purchased or otherwise acquired, the application to register the dog shall be made forthwith or before the day on which the dog attains the age of 3 months, whichever is the later.

⁷⁷ Dog Control Act 1996,

section 34 (2) The register shall contain the following information in respect of each dog:

- (a) the full name, date of birth, and address of the owner of the dog:
- (b) the address at which the dog is ordinarily kept:
- (c) a description of the dog, which may include the breed, colour, and any distinguishing marks:
- (d) the age of the dog:

(da) whether the dog is a working dog within the meaning of paragraph (b)(ii) of the definition of working dog in section 2:

2. การทำเครื่องหมายระบุตัวสุนัขอย่างถาวร

เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ต้องจัดการให้สุนัขได้รับการฝังไมโครชิปเพื่อเป็นเครื่องหมายระบุตัวสุนัขอย่างถาวรตามชนิดและวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ ภายในระยะเวลา 2 เดือน นับแต่วันที่ทำการจดทะเบียนสุนัขหรือวันที่สภาคินแดนมีคำสั่งให้เป็นสุนัขอันตรายหรือสุนัขดุ แล้วแต่กรณี โดยสุนัขที่ต้องได้รับการฝังไมโครชิป ได้แก่ สุนัขที่จดทะเบียนสุนัขครั้งแรก ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2549 เป็นต้นไป สุนัขที่มีคำสั่งให้เป็นสุนัขอันตราย ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2546 เป็นต้นไป และสุนัขที่มีคำสั่งให้เป็นสุนัขดุ ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2546 เป็นต้นไป

โดยผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 3,000 ดอลลาร์นิวซีแลนด์ หรืออาจถูกออกใบสั่งให้ชำระค่าเปรียบเทียบปรับในอัตรา 300 ดอลลาร์นิวซีแลนด์

3. การชำระค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสุนัข

เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ต้องชำระค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสุนัขตามอัตราที่สภาคินแดนกำหนด โดยสภาคินแดนอาจมีมติกำหนดค่าธรรมเนียมในอัตราที่แตกต่างกัน เช่นสุนัขที่ทำหมันแล้วเสียค่าธรรมเนียมในอัตราที่ต่ำกว่าสุนัขที่ยังไม่ทำหมัน สุนัขที่มีอายุต่ำกว่า 12 เดือนหากนำไปจดทะเบียนก็จะเสียค่าธรรมเนียมในอัตราที่ต่ำกว่าปกติ หรือหากเจ้าของสุนัขเป็นผู้มีความรับผิดชอบมีประวัติที่ดีในการเลี้ยงสุนัขดีการชำระค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนก็จะต่ำลงอีก แต่หากเจ้าของสุนัขนำสุนัขมาจดทะเบียนล่าช้าเกินระยะเวลาที่สภาคินแดนกำหนดเจ้าของสุนัขจะต้องชำระค่าธรรมเนียมสูงขึ้น แต่ค่าธรรมเนียมที่เพิ่มขึ้นต้องไม่สูงกว่าร้อยละ 50 ของอัตราค่าธรรมเนียมสำหรับการจดทะเบียนภายในวันแรกของปีการจดทะเบียนนั้น

เมื่อการจดทะเบียนสุนัขเสร็จสมบูรณ์ เจ้าของสุนัขได้รับแผ่นบันทึกข้อมูลการจดทะเบียนสุนัขจากสภาคินแดนเพื่อเป็นหลักฐาน และเจ้าของสุนัขมีหน้าที่ต้องติดแผ่นบันทึกข้อมูลนี้ที่ปลอกคอสุนัข หากเจ้าพนักงานควบคุมสุนัขหรือเจ้าหน้าที่พิทักษ์สุนัขพบสุนัขที่มีอายุเกินกว่า 3 เดือน

(e) whether the dog is classified as a dangerous dog under section 31:

(ea) whether the dog is classified as a menacing dog under section 33A or section 33C and the relevant provision under which the classification is made:

(f) the sex of the dog, including whether the dog is neutered or not:

(g) a description of any tattoo, or the unique identifier of any microchip transponder, that provides permanent identification of the dog:

(h) the registration number of the collar, label, or disc issued for that dog:

(i) such other relevant information as the territorial authority considers necessary for the purposes of this Act.

ไม่สวมปลอกคอที่ติดแผ่นบันทึกข้อมูลการจดทะเบียนสุนัขในที่หรือทางสาธารณะหรือในสถานที่อื่นใดที่ไม่ใช่ของเจ้าของสุนัข กฎหมายกำหนดให้เจ้าพนักงานควบคุมสุนัขหรือเจ้าหน้าที่พิทักษ์สุนัขมีอำนาจจับและนำตัวสุนัขนั้นไปกักขังได้

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนเจ้าของสุนัข กฎหมายกำหนดให้เจ้าของสุนัขเดิมและเจ้าของสุนัขใหม่มีหน้าที่ต้องทำหนังสือแจ้งต่อสภาดินแดนในเขตพื้นที่ที่เกี่ยวข้องภายในกำหนดเวลา 14 วัน โดยผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500 ดอลลาร์นิวซีแลนด์ หรืออาจถูกออกใบสั่งให้ชำระค่าเปรียบเทียบปรับในอัตรา 100 ดอลลาร์นิวซีแลนด์

การจดทะเบียนสุนัขในประเทศนิวซีแลนด์นั้น นอกจากจะมีความสำคัญต่อสภาดินแดนสำหรับการระบุตัวบุคคลผู้มีหน้าที่ดูแลและควบคุมสุนัขทุกตัวและการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละเขตพื้นที่แล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อประชาชนที่ต้องการทราบชื่อและที่อยู่ของผู้จดทะเบียนเป็นเจ้าของสุนัขสำหรับกรณีที่ต้องการนำตัวสุนัขส่งคืนให้แก่เจ้าของ ร้องทุกข์กล่าวโทษเกี่ยวกับการกระทำความผิดต่อกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์ กฎหมายว่าด้วยการควบคุมสุนัขหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามความในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมสุนัข หรือการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายในทรัพย์สินที่เกิดขึ้นจากสุนัข

3.2.2.2 กฎหมายเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสุนัข

Dog Control Act 1996 ได้กำหนดให้เจ้าของสุนัขและเจ้าหน้าที่เลี้ยงหรือดูแลสุนัขให้มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหารและน้ำอย่างเพียงพอ เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพสุนัขในกรณีต่างๆ

1. เจ้าของสุนัข

กฎหมายได้กำหนดให้เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ 3 ประการดังนี้

(1) ต้องรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ของสุนัขให้ได้รับอาหาร น้ำ และที่พักอาศัยที่เหมาะสมและเพียงพอ

(2) ต้องจัดให้สุนัขได้ออกกำลังกายอย่างเพียงพอ และ

(3) ต้องให้การดูแลและเอาใจใส่สุนัขอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์นิวซีแลนด์ หรืออาจถูกออกใบสั่งให้ชำระค่าเปรียบเทียบปรับในอัตรา 300 ดอลลาร์นิวซีแลนด์

ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าสุนัขอาจไม่ได้รับอาหาร น้ำ หรือที่พักอาศัยที่เหมาะสมและเพียงพอ กฎหมายยังกำหนดให้เจ้าพนักงานควบคุมสุนัขหรือเจ้าหน้าที่พิทักษ์สุนัขมีอำนาจเข้าไปในสถานที่เลี้ยงเพื่อจัดการให้สุนัขได้รับอาหาร น้ำ หรือที่พักอาศัย รวมถึงมีอำนาจนำ

สุนัขนั้นไปกักขังได้ หากมีเหตุอันควรสงสัยว่าสุนัขนั้นอาจไม่ได้รับอาหาร น้ำ หรือที่พักอาศัยที่เหมาะสมและเพียงพอภายในระยะเวลา 24 ชั่วโมง โดยเจ้าของสุนัขต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการจับ กักขัง เคลื่อนย้าย และเลี้ยงดูสุนัขนั้น

นอกจากนี้ เจ้าของสุนัขยังอาจทำคำขอเป็นหนังสือยื่นต่อสภาดินแดนให้ดำเนินการกำจัดสุนัขให้พ้นจากความทุกข์ทรมานจากอาการบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยอย่างร้ายแรงได้โดยเจ้าของสุนัขต้องชำระค่าธรรมเนียมสำหรับการดำเนินการดังกล่าว

2. เจ้าหน้าที่

ในการจัดการกับสุนัขที่ถูกนำตัวมากักขังและไม่มีผู้ใดมาแสดงหลักฐานการเป็นเจ้าของเพื่อรับสุนัขคืนภายในกำหนดเวลา 7 วัน หรือมีแต่เจ้าของสุนัขไม่ยินยอมชำระค่าปรับและค่าธรรมเนียมการกักขังสุนัขตามอัตราที่สภาดินแดนกำหนดคนนั้น กฎหมายได้กำหนดให้สภาดินแดนมีอำนาจจัดการจำหน่ายจ่ายโอนสุนัขเหล่านั้นด้วยวิธีการที่เห็นสมควร เช่น การขาย การจัดหาเจ้าของสุนัขใหม่ หรือการกำจัด เป็นต้น โดยไม่ส่งผลให้เจ้าของสุนัขเดิมหลุดพ้นจากความรับผิดชอบในค่าปรับและค่าธรรมเนียมดังกล่าว⁷⁸

⁷⁸ Dog Control Act 1996, section 69 Impounding and subsequent disposal of dog

(1) Except as provided in subsection (7) and sections 70, 71, and 71A, where any constable, dog control officer, or dog ranger seizes or is given custody of any dog under this Act, that dog shall, unless it is returned to its owner under subsection (3) or subsection (6) of section 52, be impounded until it is disposed of in accordance with this section.

(2) As soon as practicable after any dog has been impounded, the territorial authority shall, in the case of a dog wearing a current registration label or disc or where the owner of the dog is known through some other means, give written notice to the owner that the dog has been impounded and that unless the dog is claimed and any fee paid within 7 days of the receipt of that notice, it may be sold, destroyed, or otherwise disposed of in such manner as the territorial authority thinks fit; and after the expiry of that period the territorial authority may so dispose of the dog.

(3) Where the owner of the dog is not known and cannot be identified from the dog registration label or disc, the territorial authority may, after the expiration of 7 days after the date of seizure of the dog, sell, destroy, or otherwise dispose of the dog in such manner as it thinks fit.

(4) The proceeds of the sale of any dog under subsection (2) or subsection (3) may be applied by the territorial authority towards any fees payable to it under this Act by the owner of the dog, and any surplus shall be paid into the dog control account of the territorial authority.

(5) The territorial authority shall maintain a record of each dog impounded by it and the method of disposal of that dog.

3.2.2.3 กฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัข

Dog Control Act 1996 ได้กำหนดมาตรการควบคุมและส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงสุนัขด้วยความรับผิดชอบให้เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ซึ่งจำแนกตามสถานะของเจ้าของสุนัข โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สถานะผู้ถูกภาคทัณฑ์

กฎหมายได้กำหนดให้สภาดินแดนมีอำนาจทำคำสั่งเป็นหนังสือกำหนดให้เจ้าของสุนัขมีสถานะเป็นผู้ถูกภาคทัณฑ์ สำหรับกรณีดังต่อไปนี้

1.1 กรณีที่มีคำพิพากษาว่าเจ้าของสุนัขได้กระทำความผิดต่อกฎหมายว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุนัข

1.2 กรณีที่มีคำพิพากษาว่าเจ้าของสุนัขได้กระทำความผิดต่อกฎหมายว่าด้วยการควบคุมสุนัขสำหรับความผิดที่ไม่อาจเปรียบเทียบปรับได้ หรือ

1.3 กรณีที่เจ้าของสุนัขได้กระทำความผิดต่อกฎหมายว่าด้วยการควบคุมสุนัขสำหรับความผิดที่เปรียบเทียบปรับได้ตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป ภายในระยะเวลา 24 เดือน

หากถูกภาคทัณฑ์ผู้เป็นเจ้าของสุนัขจะไม่สามารถดำเนินการจดทะเบียนเป็นเจ้าของสุนัขได้ภายในกำหนดเวลา 24 เดือน นับแต่วันที่ความผิดดังกล่าวได้กระทำลง เว้นแต่การจดทะเบียนนั้นจะสมบูรณ์อยู่ก่อนแล้ว⁷⁹ และผู้ถูกภาคทัณฑ์มีหน้าที่ต้องจำหน่ายจ่ายโอนสุนัขที่ยังไม่ได้ดำเนินการ จดทะเบียนด้วยวิธีการที่ไม่ขัดต่อกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นภายในกำหนดเวลา 14 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง โดยผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 3,000 ดอลลาร์นิวซีแลนด์ หรืออาจถูกออกใบสั่งให้ชำระค่าเปรียบเทียบปรับในอัตรา 750 ดอลลาร์นิวซีแลนด์

(6) The sale, destruction, or other disposal of a dog under this section shall not relieve the former owner of the dog of the liability for the payment of any fees payable under this Act.

(7) Nothing in subsections (1) to (3) shall apply in any case where a constable, dog control officer, or dog ranger seizes or is given custody of a dog pursuant to an order of the District Court that the dog be destroyed.

(8) This section does not limit or affect the power of the territorial authority to destroy a dog under section 139 of the Animal Welfare Act 1999.

⁷⁹ Dog Control Act 1996, section 23 Probationary owners

(1) Classification as a probationary owner shall, unless earlier terminated by the territorial authority, continue until 24 months after the date of the offence or, as the case may be, the date of the third infringement offence, in respect of which the classification was made.

นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดให้สภาพินแดนมีอำนาจสั่งให้ผู้ถูกภาคทัณฑ์เข้ารับการอบรมในหลักสูตรการเป็นเจ้าของสุนัขหรือหลักสูตรการฝึกสุนัขอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่าง โดยผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 3,000 ดอลลาร์นิวซีแลนด์ หรืออาจถูกออกใบสั่งให้ชำระค่าเปรียบเทียบปรับในอัตรา 300 ดอลลาร์นิวซีแลนด์

2. สถานะผู้ถูกตัดสิทธิ

กฎหมายได้กำหนดให้สภาพินแดนมีอำนาจทำคำสั่งเป็นหนังสือกำหนดให้เจ้าของสุนัขมีสถานะเป็นผู้ถูกตัดสิทธิ สำหรับกรณีดังต่อไปนี้

2.1 กรณีที่มีคำพิพากษาว่าเจ้าของสุนัขได้กระทำความผิดต่อกฎหมายว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุนัขกรณีที่มีคำพิพากษาว่าเจ้าของสุนัขได้กระทำความผิดต่อกฎหมายว่าด้วยการควบคุมสุนัขสำหรับความผิดที่ไม่อาจเปรียบเทียบปรับได้

2.2 กรณีที่เจ้าของสุนัขได้กระทำความผิดต่อกฎหมายว่าด้วยการควบคุมสุนัขสำหรับความผิดที่เปรียบเทียบปรับได้ตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป ภายในระยะเวลา 24 เดือน หรือ

2.3 กรณีเจ้าของสุนัขถูกภาคทัณฑ์ได้กระทำความผิดซ้ำอีก

โดยเจ้าของสุนัขผู้ถูกตัดสิทธิจะไม่สามารถดำเนินการจดทะเบียนเจ้าของสุนัขได้ภายในระยะเวลาที่สภาพินแดนกำหนด แต่ไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันที่ความผิดดังกล่าวได้กระทำความผิดและผู้ถูกตัดสิทธิยังมีหน้าที่ต้องจ่ายค่าโอนสุนัขทุกตัวทั้งที่ได้และไม่ได้ดำเนินการจดทะเบียนด้วยวิธีการที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นและต้องไม่จ่ายค่าโอนไปยังบุคคลซึ่งมีที่อยู่อาศัยแห่งเดียวกันภายในกำหนดเวลา 14 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง ซึ่งนอกจากผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 3,000 ดอลลาร์นิวซีแลนด์ หรืออาจถูกออกใบสั่งให้ชำระค่าเปรียบเทียบปรับในอัตรา 750 ดอลลาร์นิวซีแลนด์ และเจ้าพนักงานควบคุมสุนัขมีอำนาจจับและนำสุนัขนั้นไปกักขังแล้ว สภาพินแดนยังอาจมีคำสั่งให้ขยายระยะเวลาการถูกตัดสิทธิออกไป แต่ไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันที่ได้กระทำการอันฝ่าฝืนนั้น

3. สถานะผู้มีความรับผิดชอบ

เพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีของสุนัขด้วยความรับผิดชอบ เจ้าของสุนัขที่ได้รับสถานะเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อสภาพินแดนจะได้รับสิทธิชำระค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสุนัขประจำปีในอัตราที่ต่ำกว่าอัตราค่าธรรมเนียมสำหรับเจ้าของสุนัขทั่วไป โดยเจ้าของสุนัขที่จะได้รับสถานะเป็นผู้มีความรับผิดชอบต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

3.1 ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดไว้เพื่อการควบคุมการเลี้ยงสุนัขอย่างเคร่งครัด

3.2 ต้องดำเนินการจดทะเบียนสุนัขต่อสภาคินแดนในเขตพื้นที่ที่ขอรับสถานะมาเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 1 ปี เว้นแต่เจ้าของสุนัขจะมีหลักฐานยืนยันการได้รับสถานะจากสภาคินแดนอื่นมาแสดงและผ่านการอบรมหลักสูตรการเป็นเจ้าของสุนัขผู้มีความรับผิดชอบและการฝึกสุนัขแล้ว

3.3 ต้องไม่เคยถูกพิพากษาว่าได้กระทำความผิดหรือถูกสั่งให้ชำระค่าปรับสำหรับความผิดที่เปรียบเทียบปรับได้ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมสุนัข ถูกนำตัวสุนัขไปกักขัง ถูกร้องเรียนด้วยพยานหลักฐานอันน่าเชื่อถือ ถูกภาคทัณฑ์หรือถูกตัดสิทธิ และ

3.4 ต้องจัดการสถานที่เลี้ยงสุนัขซึ่งหมายความรวมถึงกรง ที่ขัง หรือที่เลี้ยงอื่นใดให้มีความมั่นคงแข็งแรงและสะอาดถูกสุขลักษณะ

นอกจากนี้สภาคินแดนบางแห่งยังกำหนดให้เจ้าของสุนัขที่จะได้รับสถานะเป็นผู้มีความรับผิดชอบต้องผ่านการทดสอบความรู้ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเป็นเจ้าของสุนัข สถานะผู้มีความรับผิดชอบ และสวัสดิภาพของสุนัขอีกด้วย แต่ทั้งนี้ สถานะผู้มีความรับผิดชอบอาจถูกยกเลิกได้ สำหรับกรณีดังต่อไปนี้

(1) กรณีที่มีคำพิพากษาว่าเจ้าของสุนัขได้กระทำความผิดต่อกฎหมายว่าด้วยการควบคุมสุนัข โดยเจ้าของสุนัขจะไม่สามารถขอรับสถานะได้อีก

(2) กรณีที่เจ้าของสุนัขได้กระทำความผิดต่อกฎหมายว่าด้วยการควบคุมสุนัขสำหรับความผิดที่เปรียบเทียบปรับได้ ถูกนำตัวสุนัขไปกักขัง ถูกร้องเรียนด้วยพยานหลักฐานอันน่าเชื่อถือ โดยเจ้าของสุนัขจะไม่สามารถขอรับสถานะได้เป็นระยะเวลา 1 ปี หรือ

(3) กรณีที่เจ้าของสุนัขชำระค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสุนัขประจำปีล่าช้ากว่าวันที่ 31 กรกฎาคม โดยเจ้าของสุนัขจะไม่สามารถขอรับสถานะได้จนกว่าจะชำระค่าธรรมเนียมตรงตามกำหนดเวลา

3.2.3 ประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แบบรัฐสภา มีรูปแบบรัฐบาลเป็นสหพันธรัฐ ออสเตรเลียแบ่งออกเป็น 6 รัฐ ได้แก่ รัฐนิวเซาท์เวลส์ รัฐควีนแลนด์ รัฐเซาท์ออสเตรเลีย รัฐแทสมเนีย รัฐวิกตอเรีย และรัฐเวสเทิร์นออสเตรเลีย แต่ละรัฐมีสถานะนิติบัญญัติของตัวเอง โดยรัฐควีนแลนด์เป็นลักษณะสภาเดี่ยว ในขณะที่รัฐอื่นๆเป็นแบบสภาคู่ ออสเตรเลียมีรัฐสภา 9 แห่ง คือ สภาของสหพันธ์ 1 แห่ง สภาของแต่ละรัฐ 6 แห่ง และสภาคินแดน 2 แห่ง และแต่ละรัฐ

สามารถออกกฎหมายเพื่อบังคับใช้ในรัฐของตนเอง⁸⁰ กฎหมายเกี่ยวกับสัตว์แต่ละรัฐก็ออกใช้บังคับเฉพาะแต่ละรัฐ ในส่วนของรัฐบาลกลางจะมีหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการส่งออกและนำเข้าสัตว์ คือ หน่วยงาน Department of Agriculture, Fisheries and Forestry ซึ่งหน่วยงานนี้จะมีคณะกรรมการที่ปรึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับสวัสดิภาพของสัตว์ มีหน้าที่เกี่ยวกับการให้คำแนะนำต่อรัฐบาลกลางในกรดำเนินการนโยบายเกี่ยวกับสัตว์และให้คำแนะนำเกี่ยวกับความเหมาะสมและประสิทธิภาพของมาตรฐานการปฏิบัติ แนวทางปฏิบัติ และกฎหมายในระดับชาติ เพื่อคุ้มครองและส่งเสริมสวัสดิภาพของสัตว์ และปกป้องผลประโยชน์ของชาติ⁸¹

สำหรับสุนัขนั้น คณะกรรมการดังกล่าวได้ออกแนวปฏิบัติสำหรับการควบคุมสุนัขและเลี้ยงสุนัขด้วยความรับผิดชอบ โดยกำหนดให้กฎหมายที่กำกับดูแลการควบคุมและการเลี้ยงสุนัขจะต้องสนับสนุนการเลี้ยงสุนัขด้วยความรับผิดชอบ สุนัขจรจัด สุนัขที่ก่อความรำคาญ และสุนัขที่ดุร้าย ซึ่งมีสาระสำคัญพอสรุป ได้ดังนี้

1. กฎหมายต้องให้ความสำคัญกับการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกควบคู่ไปกับการใช้กฎหมาย
2. กฎหมายต้องมีการพิจารณาถึงการจดทะเบียน และการระบุตัวสุนัขและเจ้าของ
3. จะต้องมีการกำหนดให้ชัดเจนไปในกฎหมายว่าสถานการณ์ใดบ้างที่จะถือว่าสุนัขนั้นเป็นสุนัขเร่ร่อน
4. นอกจากการกำหนดสุนัขอยู่ในสถานที่ของผู้เลี้ยงแล้ว จะต้องกำหนดมาตรการเกี่ยวกับสุนัขเร่ร่อนซึ่งอยู่ในสถานที่บางแห่ง เช่น โรงเรียน ฟาร์ม ชายหาด เป็นต้น
5. กฎหมายต้องมีการกำหนดมาตรการในกรณีที่สุนัขเห่าหอน และส่งเสียงรบกวนผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง และควรมีการกำหนดให้ผู้เลี้ยงสุนัขเก็บมูลสุนัขตามท้องถนนด้วย
6. กฎหมายจะต้องมีการกำหนดความหมายของสุนัขอันตรายให้ชัดเจน โดยกำหนดจากพฤติกรรมของสุนัข
7. กฎหมายจะต้องกำหนดให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายและบาดเจ็บจะต้องได้รับการชดเชยเต็มจำนวน

⁸⁰ สุภโชค บุญเจริญ. (2555). *มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสัตว์เลี้ยง*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. หน้า 96.

⁸¹ ธนภพ ศรีสถาพร. (2552). *มาตรการทางกฎหมายในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดในเขต*. กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 46.

8. ต้องมีการฝึกอบรมให้กับผู้ที่รับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสุนัข โดยเฉพาะทักษะในการสื่อสารและการมีส่วนร่วมในการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกต่อที่สาธารณะ

9. การให้รางวัลแก่ผู้เลี้ยงสุนัขด้วยความรับผิดชอบ โดยการลดค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสุนัขในกรณีที่ได้นำสุนัขไปทำหมัน ไปฝึก หรือทำให้สามารถบ่งชี้สุนัขได้โดยถาวร⁸²

3.2.3.1 กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดความเป็นเจ้าของสุนัข

The Dog Control Act 2000 ให้อำนาจเจ้าหน้าที่รวมทั้งกำหนดหน้าที่ของเจ้าของหรือผู้ควบคุมสุนัขเพื่อควบคุมสุนัขในความดูแลของคน ดังนี้

1) การจดทะเบียนและการฝังไมโครชิป

ผู้เลี้ยงสุนัขที่มีอายุเกินกว่า 6 เดือน ต้องนำสุนัขไปจดทะเบียนต่อหน่วยงานปกครองท้องถิ่น⁸³ โดยไม่มีการบังคับฝังไมโครชิปเว้นแต่เป็นสุนัขอันตราย⁸⁴ การปิดบังหรือนำสุนัขไปปล่อยเพื่อหลีกเลี่ยงการดำเนินการดังกล่าวมีโทษปรับ⁸⁵ ข้อมูลที่ต้องจัดเก็บไว้ที่หน่วยงานปกครองท้องถิ่น ได้แก่ ชื่อสุนัข อายุ เพศ และความสามารถในการขยายพันธุ์

1. สายพันธุ์สุนัขถ้าสามารถระบุได้
2. ลักษณะที่โดดเด่น
3. เป็นสุนัขอันตรายหรือไม่
4. ชื่อและที่อยู่ของเจ้าของสุนัข
5. เลขทะเบียนของสุนัข

⁸² สุกโขภ ทัญเจริญ. อ้างแล้ว. หน้า 98.

⁸³ Dog Control Act 2000, Section 8

(1) The owner of a dog that is over the age of 6 months must register the dog.

⁸⁴ Dog Control Act 2000, Section 29 (2) If a dog is declared to be a dangerous dog under subsection (1) due to the dog causing, or there being reasonable cause to believe that the dog is likely to cause, serious injury to a person, the general manager who made the declaration is to ensure that all the information known about the dog, and the events taken into account when making the declaration, are –

(a) recorded; and

(b) retained, with a copy of the notice served on the owner of the dog under subsection (1), for at least 15 years.

⁸⁵ Dog Control Act 2000, Section 8

(2) A person must not conceal, or dispose of, a dog to evade registration of the dog.

6. ข้อมูลอื่นที่เห็นว่าเกี่ยวข้อง⁸⁶

ซึ่งหากมีการเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนจะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบภายใน 14 วัน ได้แก่ กรณีเปลี่ยนแปลงเจ้าของ⁸⁷ หรือเจ้าของย้ายที่อยู่⁸⁸ สุนัขตาย หายหรือย้ายที่อยู่⁸⁹ การจดทะเบียนสุนัข จะยกเลิกในกรณีที่สุนัขตายหรือหาย

3.2.3.2 กฎหมายเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสุนัข

เพื่อให้การจัดสวัสดิภาพสุนัขอย่างมีประสิทธิภาพ กฎหมายกำหนดให้มีการจำกัดจำนวนการเลี้ยงสุนัขโดยห้ามบุคคลเลี้ยงสุนัขที่มีอายุเกินกว่า 6 เดือนเกินกว่า 2 ตัว ในกรณีที่เป็นสุนัขใช้งาน ห้ามเลี้ยงเกินกว่า 4 ตัว โดยไม่มีใบอนุญาต การร้องขอใบอนุญาต บุคคลนั้นยื่นคำขอทำใบอนุญาตต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งคำขอนั้นต้องทำตามรูปแบบจะต้องเสียค่าธรรมเนียมตามความเหมาะสม⁹⁰ ถ้ามีสิทธิตามที่กำหนดในมาตรา 52 หรือถ้าเจ้าพนักงานหรือถ้าเจ้าหน้าที่เรียกร้องให้ผู้

⁸⁶ Dog Control Act 2000, Section 15 Register

(1) A general manager is to keep a register in respect of registered dogs.

(2) The register is to state –

- (a) the name, age, sex and reproductive capacity of the dog; and
- (b) the breed of the dog, if identifiable; and
- (c) any identifiable feature of the dog; and
- (d) whether the dog is a dangerous dog or a restricted breed dog; and
- (e) the owner's name and address; and
- (f) the registration number of the dog; and
- (g) any other information the general manager considers relevant.

⁸⁷ Dog Control Act 2000, Section 13

(1) A person who becomes the owner of a dog that is already registered, within 14 days after becoming the owner, must notify the general manager in writing of the change of ownership.

⁸⁸ Dog Control Act 2000, Section 14

(2) If a change of ownership of a registered dog occurs, the former owner of the dog, within 14 days after that change, must notify the general manager in writing of the change of ownership.

⁸⁹ Dog Control Act 2000, Section 12

(1) The owner of a dog must notify the general manager in writing within 14 days of –

- (a) the dog's death, loss or removal; or
- (b) the transfer of the dog to another municipal area.

⁹⁰ The Dog Control Act 2000, Section 51

(2) An application for a licence is to be –

ขอประกาศต่อสาธารณะ คำประกาศนั้นจะต้องระบุจุดประสงค์ในการขอใบอนุญาตและที่อยู่และรายละเอียดรวมถึงหมายเลขและพันธุ์ ของสุนัขที่ยื่นคำขอมานั้น โดยการคัดค้านในการออกใบอนุญาตบุคคลใดๆ ที่อาศัยหรือเป็นเจ้าของที่ดินที่อยู่ในระยะ 200 เมตรจากบริเวณที่ดินที่ขอใบอนุญาต อาจโต้แย้งการออกใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานภายใน 14 วันหลังจากมีการประกาศออกใบอนุญาตนั้นต่อสาธารณะตามมาตรา 51 (3) การโต้แย้งนั้นต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรและต้องอ้างเหตุผลในการโต้แย้งกันด้วย

3.2.3.3 กฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัข

Dog Control Act 2000 ได้กำหนดเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัขดังนี้

(1) การควบคุมมิให้สุนัขเร่ร่อน

เจ้าของสุนัขจะต้องควบคุมมิให้สุนัขอยู่ในสภาพเร่ร่อนหากฝ่าฝืนมีโทษ⁹¹ โดยสุนัขในสภาพเร่ร่อน หมายถึง สุนัขที่มีได้ถูกควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพในที่สาธารณะหรือสถานที่ของผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอม⁹² หรือเป็นกรณีที่สุนัขอันตรายอยู่ในที่สาธารณะ โดยมิได้มีการใส่ที่ครอบปากหรือไม่มีสายจูงหรือไม่มีปลอกคอหรือสุนัขอันตรายนั้นถูกควบคุมโดยบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี⁹³

ในกรณีที่พบสุนัขเร่ร่อน เจ้าพนักงานมีอำนาจจับและกักขังสุนัขเร่ร่อนนั้นได้⁹⁴ เจ้าพนักงานจะแจ้งให้เจ้าของมารับสุนัขคืนภายในห้าวันทำการ หากไม่มีผู้ใดมารับสุนัขคืน เจ้า

(b) accompanied by the appropriate fee..

⁹¹ The Dog Control Act 2000, Section 16

(1) The owner or person in charge of a dog must ensure that the dog is not at large.

⁹² The Dog Control Act 2000, Section 5

(a) it is not under the effective control of a person in a public place or in or on premises without the consent of the occupier;

⁹³ The Dog Control Act 2000, Section 5

(b) it is a dangerous dog in a public place and is –

(i) in the charge of a person under the age of 18 years; or

(ii) without a muzzle; or

(iii) not on a lead; or

(iv) without an approved collar.

⁹⁴ The Dog Control Act 2000, Section 35

(1) An authorised person may seize and detain any dog at large.

พนักงานสามารถขาย ทำลายหรือจัดการด้วยวิธีอื่นใดกับสุนัขตัวนั้น⁹⁵ ในกรณีที่ไม่สามารถระบุตัวเจ้าของได้ภายในสามวันทำการ เจ้าพนักงานมีอำนาจขาย ทำลาย หรือจัดการด้วยวิธีอื่นใดกับสุนัขตัวนั้น⁹⁶ และหากสุนัขที่ไม่สามารถระบุเจ้าของได้นั้นเป็นสุนัขอันตราย เจ้าพนักงานจะต้องทำลายสุนัขนั้น⁹⁷

(2) การควบคุมไม่ให้สุนัขทำร้ายบุคคลหรือสัตว์อื่น

เจ้าของหรือผู้ควบคุมสุนัขจะต้องควบคุมไม่ให้สุนัขทำร้ายบุคคลหรือสัตว์อื่นซึ่งการทำร้ายหมายรวมถึง การกัด ขู่หรือทำให้ตื่นตระหนก หากสุนัขกระทำการดังกล่าวเจ้าของหรือผู้ควบคุมสุนัขมีความผิดแล้วแต่กรณี โดยไม่จำเป็นจะต้องพิสูจน์ถึงการบาดเจ็บอันเกิดจากการกระทำของสุนัขแต่อย่างใด นอกจากนี้ ในกรณีที่สุนัขทำร้ายบุคคล กฎหมายกำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสุนัขจะต้องแจ้งเจ้าพนักงานภายในสี่สิบสี่ชั่วโมง

อย่างไรก็ตามกรณีที่สุนัขทำร้ายบุคคลหากเจ้าของหรือผู้ควบคุมสุนัขสามารถพิสูจน์ได้ว่าสุนัขได้กระทำให้ด้วยเหตุป้องกันบุคคลหรือสถานที่หรือกระทำให้เพราะถูกขู่ขูหรือเป็นการกระทำของสุนัขที่ทำงานให้ตำรวจ เจ้าของหรือผู้ควบคุมไม่มีความผิด ในกรณีที่สุนัขทำร้ายสัตว์อื่นหากเจ้าของหรือผู้ควบคุมสุนัขสามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นการกระทำของสุนัขตำรวจสุนัขในปศุสัตว์หรือสุนัขล่าสัตว์ เจ้าของหรือผู้ควบคุมไม่มีความผิดและเพื่อเป็นการป้องกันอันตรายจากการถูกสุนัขทำร้าย กฎหมายได้กำหนดให้บุคคลมีอำนาจทำร้ายหรือทำลายสุนัขตัวที่ก่อเหตุได้ หากบุคคลนั้นเป็นผู้ถูกสุนัขทำร้ายหรือบุคคลนั้นเห็นสุนัขกำลังทำร้ายบุคคลอื่นหรือสัตว์อื่น นอกจากนี้เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะจับหรือทำร้ายสุนัขในกรณีดังต่อไปนี้

⁹⁵ The Dog Control Act 2000, Section 35

(2) If a dog is seized and its owner is identifiable, the general manager is to notify in writing the owner of the dog that –

- (a) the dog has been seized and detained; and
- (b) the owner may reclaim the dog.

⁹⁶ The Dog Control Act 2000, Section 35

(3) If, after 5 working days after the notice has been given to the owner, the owner does not reclaim the dog, the general manager may sell, destroy or otherwise dispose of the dog.

⁹⁷ The Dog Control Act 2000, Section 35

(4) If a dog is seized and its owner is not identifiable, the general manager, not less than 3 working days after its seizure, may –

- (a) sell, destroy or otherwise dispose of the dog if it is not a dangerous dog or a restricted breed dog; or
- (b) destroy the dog if it is a dangerous dog or a restricted breed dog.

1) มีเหตุเชื่อว่าสุนัขมีพฤติกรรมจะทำร้ายบุคคลจนได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือทำร้ายสัตว์อื่น

2) สุนัขทำร้ายบุคคลจนได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือทำร้ายสัตว์อื่น

3) สุนัขอยู่ในสภาพทุกข์ทรมาน

ทั้งนี้ หากจำเป็นที่จะต้องทำลายสุนัข กฎหมายกำหนดว่าจะต้องเป็นการทำลายอย่างรวดเร็วโดยไม่ให้สุนัขได้รับความทรมาน

(3) การควบคุมสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยง

ในการควบคุมสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยงไปในที่สาธารณะนั้น เจ้าของหรือผู้ควบคุมสุนัขจะต้องจัดให้สุนัขมีการสวมปลอกคอที่มีแผ่นป้ายทะเบียนให้สุนัขเมื่ออยู่ในที่สาธารณะ⁹⁸ โดยผู้ควบคุมจะต้องควบคุมสุนัขอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการจูงสุนัขโดยใช้สายจูงที่มีความแข็งแรงที่มีความยาวไม่เกินสองเมตร และผู้ที่จูงสุนัขจะต้องมีอายุและมีความแข็งแรงมากที่จะควบคุมสุนัขได้⁹⁹ หรือมีการผูกสุนัขไว้กับวัตถุที่มีความมั่นคงด้วยสายจูงที่มีความแข็งแรงยาวไม่เกินสองเมตรนานไม่เกินสามสิบนาที กรณีหากมีการใช้สายจูงสุนัข สุนัขนั้นจะต้องอยู่ในความควบคุมอย่างใกล้ชิดของผู้ควบคุมและสุนัขนั้นจะต้องเชื่อฟังคำสั่งของผู้ควบคุมอย่างเคร่งครัดจึงจะ

⁹⁸ The Dog Control Act 2000, Section 11

(1) The owner or person in charge of a dog, other than a guide dog or hearing dog, must ensure that the dog, while in a public place, has a collar fastened around its neck to which is attached the dog's registration disc.

(2) This section does not apply to –

(a) a working dog engaged in working; or

(b) a hunting dog engaged in hunting; or

(c) a dog engaged in racing; or

(d) a dog engaged in showing; or

(e) a dog engaged in obedience or agility trials; or

(f) a dog engaged in training for any activity referred to in paragraph (a), (b), (c), (d) or (e).

(3) The owner or person in charge of a guide dog or a hearing dog must ensure that the dog, while in a public place, has its registration disc attached to its collar, lead or harness.

(4) A person, without just cause, must not remove a collar from a dog that is in a public place.

⁹⁹ The Dog Control Act 2000, Section 4 (1) A dog is under the effective control of a person in a public place if the dog is –

(b) tethered to a fixed object by a lead not more than 2 metres long for a period not more than 30 minutes. .

ถือว่าการควบคุมสุนัขที่มีประสิทธิภาพ¹⁰⁰ นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดการควบคุมสุนัขบนถนนว่า ผู้ควบคุมจะต้องควบคุมการจูงสุนัขด้วยสายจูงที่มีความแข็งแรงยาวไม่เกินสองเมตรและผู้ที่จูงสุนัขนั้นจะต้องมีอายุและความแข็งแรงมากพอที่จะควบคุมสุนัขได้ จึงจะถือว่าเป็นการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ¹⁰¹ อย่างไรก็ตาม ผู้ควบคุมสุนัขจะต้องไม่จูงสุนัขบนทางเท้ามากกว่าสองตัว¹⁰²

ในกรณีที่เป็นสุนัขอันตราย เจ้าของสุนัขหรือผู้ควบคุมจะต้องทำการใส่ตะกร้อครอบปากเพื่อป้องกันมิให้สุนัขสามารถกัดบุคคลหรือสัตว์อื่นได้ และจะต้องมีสายจูงสุนัขที่มีความแข็งแรงยาวไม่เกินสองเมตรและผู้จูงสุนัขต้องมีอายุมากกว่าสิบแปดปี นอกจากนี้สุนัขอันตรายจะต้องสวมปลอกคอตลอดเวลาและจะต้องฝังไมโครชิปด้วย โดยสุนัขอันตรายนั้นหมายถึงสุนัขที่ถูกประกาศโดยเจ้าหน้าที่ว่าเป็นสุนัขอันตราย ด้วยเหตุที่สุนัขตัวนั้น กระทำให้บุคคลหรือสัตว์อื่นได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าสุนัขตัวนั้นอาจจะทำอันตรายแก่บุคคลหรือสัตว์อื่น โดยในการประกาศดังกล่าว เจ้าพนักงานจะต้องแจ้งให้เจ้าของทราบถึงเหตุผลและสิทธิในการอุทธรณ์ด้วยซึ่งการอุทธรณ์โต้แย้งคำประกาศของเจ้าพนักงาน สามารถทำได้โดยเจ้าของสุนัขที่ถูกประกาศให้เป็นสุนัขอันตราย อาจอุทธรณ์โต้แย้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองภายใน 14 วัน หลังจากที่มีประกาศซึ่งเจ้าพนักงานปกครองอาจมีคำสั่งยื่นยันตามคำประกาศนั้นหรือมีคำสั่งให้พักผลของคำประกาศนั้น ถ้าเจ้าพนักงานปกครองมีคำสั่งพักผลของคำประกาศเกี่ยวกับสุนัขนั้นไว้

¹⁰⁰ The Dog Control Act 2000, Section 4 (1) A dog is under the effective control of a person in a public place if the dog is –

(a) on a road or road-related area in a built-up area, or any other public place declared under Division 2 of Part 3 to be an area where a dog must be on a lead, and the dog is secured and restrained by means of a lead not more than 2 metres long held by hand by a person able to control the dog; or .

¹⁰¹ The Dog Control Act 2000, Section 4 (2) A dog is under the effective control of a person while not on a lead if the dog is –

(a) a working dog engaged in working; or

(b) a hunting dog engaged in hunting; or

(c) engaged in racing or showing; or

(d) engaged in obedience or agility trials; or

(e) engaged in training for any activity referred to in paragraph (a), (b), (c) or (d); or

(f) engaged in training in a training area.

¹⁰² The Dog Control Act 2000, Section 4 (3) (a) In an area where a dog is not required to be on a lead, the dog is under the effective control of a person if –

(a) it is in close proximity to the person.

เจ้าหน้าที่อาจมีค่าแกลงว่าสุนัขนั้นเป็นสุนัขอันตรายเนื่องจากนิสัยของสุนัขนั้นที่เกิดขึ้นหลังจากมีคำตัดสินของเจ้าพนักงานปกครอง

นอกจากนี้ เจ้าของหรือผู้ควบคุมสุนัขจะต้องควบคุมมิให้สุนัขวิ่งไล่ยานพาหนะหรือจักรยานที่กำลังสัญจร ทั้งยังห้ามมิให้ผู้ใดกระตุ่นหรือช่วยสุนัขให้ทำการวิ่งไล่ยานพาหนะหรือจักรยานที่กำลังสัญจร และผู้ควบคุมสุนัขจะต้องกำจัดสิ่งปฏิกูลที่เกิดจากสุนัขในสถานที่สาธารณะหรือในสถานที่อื่นใดที่มีใช้สถานที่ของตนโดยทันทีด้วย

3.3 ระบบกฎหมาย Civil Law

3.3.1 ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยแบบเสรีภายใต้รัฐธรรมนูญ โดยมีสมเด็จพระจักรพรรดิทรงเป็นประมุข แต่จักรพรรดิไม่มีพระราชอำนาจในการบริหารประเทศโดยมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งญี่ปุ่นว่าสัญลักษณ์แห่งรัฐและความสามัคคีของคนในรัฐ อำนาจการปกครองส่วนใหญ่ตกอยู่กับนายกรัฐมนตรีและสมาชิกอื่นๆ ในสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ส่วนอำนาจอธิปไตยนั้นเป็นของชาวญี่ปุ่น รพจักรพรรดิทรงทำหน้าที่เป็นประมุขแห่งรัฐในพิธีการทางทูต

องค์กรนิติบัญญัติของญี่ปุ่น คือ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือที่เรียก “ไคเอ็ด” เป็นระบบสองสภา ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎร (อังกฤษ : House of Councillors) เป็นสภาสูง มีสมาชิกสองร้อยสี่สิบสองคนซึ่งมีวาระดำรงตำแหน่งหกปี โดยมีการเลือกตั้งสมาชิกมนตรีสภาจำนวนครึ่งหนึ่งสลับกันไปทุกสามปี สมาชิกของสภาทั้งสองมาจากการเลือกตั้งทั่วประเทศ ส่วนผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์เป็นต้นไป พรรคเสรีประชาธิปไตยเป็นรัฐบาลมาโดยตลอดตั้งแต่ก่อตั้งพรรคใน พ.ศ. 2498 ยกเว้นช่วงสั้นๆ ใน พ.ศ. 2536 ที่เกิดรัฐบาลผสมของพรรคฝ่ายค้าน ทั้งนี้แกนนำฝ่ายค้านคือพรรคประชาธิปไตยญี่ปุ่น¹⁰³

ระบบกฎหมายของญี่ปุ่นได้รับอิทธิพลทางประวัติศาสตร์จากกฎหมายของจีน และมีพัฒนาการเฉพาะตัวในยุคเอโดะผ่านทางเอกสารต่างๆ เช่น ประมวลกฎหมายคูจิกะ โอะซะคะเมะงากิ ทั้งนี้ ตั้งแต่ พุทธศตวรรษ 2400 เป็นต้นมา ได้มีการวางรากฐานระบบตุลาการในญี่ปุ่นขนานใหญ่โดยใช้ระบบประมวลกฎหมายของยุโรปคดเฉพาะของฝรั่งเศสและเยอรมันเป็นต้นแบบ เช่น

¹⁰³ กชกร ม่วงกล้า. (2553). *มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสัตว์เลี้ยง*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. หน้า 86.

พ.ศ. 2439 รัฐบาลญี่ปุ่นได้ประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่ง โดยมีประมวลกฎหมายแพ่งของเยอรมันเป็นต้นแบบ และคงมีผลใช้บังคับอยู่นับแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงปัจจุบัน

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศญี่ปุ่นประสบปัญหาเกี่ยวกับสุนัขจรจัดมาก เนื่องจาก เมื่อจำนวนสุนัขจรจัดมีจำนวนมากขึ้นและกลายเป็นปัญหาสำคัญ ในปี 1948 มีการก่อตั้งสมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์แห่งญี่ปุ่น (JSPCA) โดยเริ่มมีกิจกรรมรณรงค์ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสวัสดิภาพของสัตว์มากขึ้น โดยมีการออกกฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์ครั้งแรกคือกฎหมายสำหรับการปกป้องและการจัดการสัตว์ในปี 1973 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย กับ 4 มาตรฐาน คือ มาตรฐานในการให้อาหารและเลี้ยงดูสุนัขและแมวให้เหิสม มาตรฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของสัตว์ มาตรฐานเกี่ยวกับสัตว์ทดลอง มาตรฐานที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์ ซึ่งกำหนดรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับปฏิบัติต่อสัตว์ อย่างไรก็ตามบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพของสัตว์ ได้คาดหวังต่อการควบคุมการทารุณต่อสัตว์ จึงไม่พึงพอใจต่อสภาพบังคับนี้

ในช่วงระหว่างระยะเวลา 25 –30 ปี หลังจากที่ถูกกฎหมายออกมาบังคับใช้ มีการเติบโตของสภาพสังคมและมีครอบครัวเด็วมมากขึ้น ผู้คนส่วนใหญ่ได้ให้ความสนใจในการดูแลสัตว์เลี้ยงมากขึ้น สัตว์จึงไม่เป็นเพียงแค่สัตว์เลี้ยงแต่ยังเป็นเพื่อนคู่หูที่ทำให้ผู้เลี้ยงมีความสุข ในทางกลับกันก็มีปัญหาเกิดขึ้นมากมายเช่น ปัญหาการดูแลสุนัขที่ไม่เหมาะสมและนำไปสู่การรบกวนและเป็นอันตรายต่อผู้อยู่อาศัยข้างเคียง การขาดความรับผิดชอบของเจ้าของ การปล่อยละเลยสัตว์ การทอดทิ้งสัตว์ ภายใต้สถานการณ์มีองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพของสัตว์มากขึ้น โดยกฎหมายดังกล่าวได้ถูกแก้ไขในปี 1999¹⁰⁴ ดังนี้

1. ชื่อของกฎหมายที่ถูกแก้ไขจากกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันและจัดการสัตว์เป็นกฎหมายสัตว์เลี้ยง(AIGO)

AIGO คือคำธรรมดาๆ ในภาษาญี่ปุ่น แต่กลับไม่สามารถให้คำจำกัดความออกมาในพจนานุกรมได้ โดย AIGO หมายถึงคิดที่เกี่ยวกับความรักที่ดีที่สุด และ Animal AIGO ถูกเรียกในภาษาอังกฤษว่า The Law for the Humane Treatment and Management of Animals

2. ความคิดที่ว่าสัตว์คือสิ่งที่มีชีวิต ถูกนำไปสู่การออกกฎหมายครั้งแรกในการออกกฎหมายของญี่ปุ่น โดยแต่ก่อนการออกกฎหมายญี่ปุ่นจำคำนี้ถึงเพียงมนุษย์และทรัพย์สิน โดยสัตว์จะถือเป็นเพียงทรัพย์สินอย่างหนึ่ง การแก้ไขกฎหมายเบื้องต้น ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่ามนุษย์ควรตระหนักและให้ความสำคัญกับสัตว์ในฐานะสิ่งมีชีวิต และให้ความสำคัญตามหลักมนุษยธรรม หลักการนี้ได้มีผลอย่างมากต่อบทบัญญัติของกฎหมายนี้

¹⁰⁴ เรื่องเดียวกัน. หน้า 87.

3. สิ่งสำคัญในการแยกแยะสัตว์ โดยมีการใช้ป้ายชื่อ ไมโครชิป และวิธีอื่นๆที่เหมาะสม ซึ่งในการบังคับถึงความรับผิดชอบของสัตว์ ซึ่งวิธีนี้ยังช่วยให้เจ้าของสัตว์ ซึ่งวิธีนี้ยังช่วยให้เจ้าหน้าที่ของสัตว์เจอสัตว์เมื่อสัตว์หนีหาย โดยเฉพาะเวลาที่สัตว์ติดเชื้อ

4. ช่วยในการประกอบกิจการที่เกี่ยวกับสัตว์ เช่น การขาย ดูแล การนำเข้า และการฝึกสอน

3.3.1.1 กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดความเป็นเจ้าของสุนัข

ในประเทศญี่ปุ่นมีการจัดการสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของอย่างเด็ดขาดโดยหากพบสัตว์เลี้ยงตามสถานที่สาธารณะจะทำการจับสัตว์เลี้ยงนั้น ไปกักขังเพื่อรอเจ้าของมารับและกำหนดไว้อย่างชัดเจนให้เจ้าของสุนัขจะต้องนำสุนัขของตนไปฝังไมโครชิปเพื่อติดตามหาเจ้าของซึ่งเป็นการแก้ปัญหาสัตว์เร่ร่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ¹⁰⁵ แต่หากนำมาตรการนี้มาใช้กับประเทศไทยอาจไม่เป็นที่ยอมรับเนื่องจากประเทศไทยเป็นเมืองพุทธ การกำจัดสัตว์นั้นไม่สามารถเป็นที่ยอมรับต่อสังคมได้ จึงทำให้ปัญหาสุนัขจรจัดในประเทศไทยยังมีปริมาณมากและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆในอนาคต

3.3.1.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิภาพสุนัข

กฎหมายสัตว์เลี้ยงของญี่ปุ่น (The Law for the Humane Treatment and Management of Animals) มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการวางเงื่อนไขในการป้องกันการทารุณสัตว์เลี้ยง การปฏิบัติต่อสัตว์เลี้ยงอย่างเหมาะสม สถานการณ์อย่างอื่นที่เกี่ยวกับการปกป้องสัตว์เลี้ยง การทำให้เกิดความรู้สึกถึงความรักระหว่างสัตว์เลี้ยงกับคน ซึ่งพัฒนาไปสู่การให้ความเคารพต่อสิ่งมีชีวิตและทัศนคติที่เป็นมิตรต่อสัตว์เลี้ยง และการวางเงื่อนไขนั้นจะเกี่ยวกับการควบคุมสัตว์เลี้ยง และป้องกันการทำอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลอื่น โดยสัตว์เลี้ยง¹⁰⁶ ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. การควบคุมดูแล

การดูแลและเอาใจใส่สัตว์เลี้ยงอย่างเหมาะสมตามกฎหมายสัตว์เลี้ยงได้มีบัญญัติไว้ในมาตรา 5 (1) เจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์เลี้ยงต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบของเขา ในฐานะที่เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์เลี้ยงที่ต้องห่วงใย ดูแล รักษาสุขภาพและความปลอดภัยของสัตว์เลี้ยงของตนด้วยวิธีการที่เหมาะสมและทำให้แน่ใจว่า จะไม่มีสาเหตุให้สัตว์เลี้ยงกระทำอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลอื่น หรือรบกวนสร้างความรำคาญให้ผู้อื่น

¹⁰⁵ ศุภโชค บุญเจริญ. อ่างแล้ว. หน้า 95.

¹⁰⁶ ศุภโชค บุญเจริญ. อ่างแล้ว. หน้า 88.

(2) เจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์เลี้ยงจะต้องทำความเข้าใจให้ถูกต้องและเอาใจใส่ในเรื่องที่เกี่ยวกับการแพร่เชื้อโรคของสัตว์เลี้ยง ที่อยู่ในการดูแลและครอบครองของตน (3) ผู้ครอบครองสัตว์เลี้ยงจะต้องทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมของสัตว์เลี้ยง ในขณะที่สัตว์เลี้ยงอยู่ในความครอบครอง หรือสัตว์เลี้ยงนั้นเป็นทรัพย์สินของตน¹⁰⁷ เป็นการกำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์เลี้ยงมีหน้าที่ต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบของเขา ในฐานะที่เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์เลี้ยงที่ต้องห่วงใย ดูแล รักษาสุขภาพและความปลอดภัยของสัตว์เลี้ยงของตัวเองด้วยวิธีการที่เหมาะสมและต้องทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมของสัตว์เลี้ยงในขณะที่สัตว์เลี้ยงอยู่ในความครอบครอง หรือสัตว์นั้นเป็นทรัพย์สินของตน และทำให้แน่ใจว่าสัตว์เลี้ยงของตนจะไม่ไปทำอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลอื่น หรือรบกวนสร้างความรำคาญให้ผู้อื่น ตลอดทั้งต้องใส่ใจในเรื่องที่เกี่ยวกับการแพร่เชื้อโรคของสัตว์เลี้ยง ที่อยู่ในการดูแลและครอบครองของตน

นอกจากนี้ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายสัตว์ มีหน้าที่ตามมาตรา 6 คือต้องอธิบายถึงวิธีการดูแลรักษาสัตว์เลี้ยง และอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมกับผู้ซื้อ และทำให้แน่ใจว่าผู้ซื้อเข้าใจในคำอธิบายนั้น ถ้าผู้ประกอบการดังกล่าวละเลยไม่ปฏิบัติตาม จะมีความผิดตามกฎหมาย

2. สัตว์เลี้ยงที่ได้รับความคุ้มครอง

ญี่ปุ่นกำหนดให้ วัว ม้า หมู แกะ แพะ สุนัข แมว กระต่าย ไก่ นกพิราบ เป็ดที่เลี้ยงไว้กับบ้าน สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นก สัตว์เลี้ยงคลานที่มีผู้ใดเป็นเจ้าของ ถือเป็นสัตว์เลี้ยงในความคุ้มครอง ดังนั้น ถ้าผู้ใดฆ่าหรือทำอันตราย ทารุณสัตว์เลี้ยงดังกล่าวโดยปราศจากเหตุผลหรือทอดทิ้ง จะต้องโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ตามมาตรา 27

3. มาตรการควบคุมสุนัขจรจัดในประเทศญี่ปุ่น

¹⁰⁷ Law for The Humane Treatment And Management of Animals., Article 5

(1) Owners and possessors of animals are required, in full realization of their responsibilities as owners or possessors of living beings, to maintain the health and safety of their animals by caring for or keeping their animals in a proper manner, and to ensure that their animals do not cause harm to human life, body, or property, or become a nuisance.

(2) Owners and possessors of animals are required to make efforts to obtain correct knowledge with respect to infections diseases capable of being spread by the animals in their care or possession.

(3) Possessors of animals are required to make efforts to take action to clarify that the animals in their possession are their own possessions.

มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุนัขในประเทศญี่ปุ่นมีมากมายจนยากที่จะกำหนดไว้ในกฎหมายเพราะความร่วมมือของประชากรในสังคม พิจารณาได้จาก โตเกียวที่เป็นเมืองหลวงของญี่ปุ่นผู้เลี้ยงสุนัขจะได้รับสติกเกอร์และนำสติกเกอร์ไปติดที่หน้าบ้านของคนเพื่อเตือนบุคคลอื่นถึงจำนวนสุนัขที่เลี้ยง และสุนัขในโตเกียวส่วนใหญ่จะมีป้ายอนุญาตหรือได้รับการฝังไมโครชิพนอกจากนี้ยังมีป้ายเตือนที่มีความเกี่ยวข้องกับสุนัขมากมาย เช่น ห้ามนำสุนัขเข้ามาในสวนสาธารณะถ้าสุนัขชอบรบกวนผู้อื่น โปรดดูแลเชือกจูงสุนัขขณะเดินเล่น กรุณาอย่าทิ้งมูลสุนัขลงถังขยะ ถ้ามีอุบัติเหตุเกิดขึ้นจากสุนัขเจ้าของต้องรับผิดชอบ เป็นต้น

ปัญหาสุนัขจรจัด เนื่องจากสุนัขจรจัดเป็นพาหะของโรคภัยต่างๆ เช่น โรคพิษสุนัขบ้า และก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินไปจนกระทั่งถึงชีวิต ดังนั้น ที่ประเทศญี่ปุ่นจึงมีวิธีกำจัดสุนัขจรจัดขึ้น หากเจ้าหน้าที่ตรวจพบสัตว์จรจัดหรือเร่ร่อนไม่ว่าจะเป็นแมวหรือสุนัข จะต้องถูกจับและส่งตัวไปสถานจัดการสัตว์จรจัดหรือเรียกว่าสถานกักกัน ซึ่งตามกฎหมายของญี่ปุ่นแล้วสัตว์ที่จับมาต้องมีคนมารับไปเลี้ยงภายใน 3 วันนับแต่ถูกจับ ซึ่งการเลี้ยงสัตว์จรจัดย่อมส่งผลกระทบต่อปัญหาเรื่องค่าอาหารและพื้นที่ ดังนั้น ทางทีมงานของสถานกักกันจะใช้ความพยายามเต็มที่ในการหาเจ้าของใหม่โดยการถ่ายรูปประกาศหาเจ้าของใหม่ในอินเทอร์เน็ต เป็นต้น หลักจากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้อยู่ในดุลพินิจของสถานกักกันว่าจะทำอย่างไร ซึ่งในทางปฏิบัติสัตว์จรจัดจะถูกกำจัดทิ้งทันที โดยวิธีอบก๊าซให้ตาย ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า

3.3.1.3 กฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัข

ในประเทศญี่ปุ่นมีการออกกฎหมายการละทิ้งสัตว์เลี้ยงที่ครอบครองเป็นที่ชัดเจนคือ พระราชบัญญัติคุ้มครองสัตว์เลี้ยง มาตรา 44 วรรค 3 กล่าวว่า การละทิ้งสัตว์เลี้ยงถือเป็นอาชญากรรมระวางโทษปรับไม่เกิน 500,000 เยน นอกเหนือจากนี้แล้ว ประเทศญี่ปุ่นกำหนดให้ผู้ที่ครอบครองสัตว์เลี้ยงต้องนำสัตว์เลี้ยงไปฝังไมโครชิปไว้ได้ผิวหนังเพื่อชี้ชัดและระบุความเป็นเจ้าของได้อย่างแท้จริงแม้ในกรณีที่สัตว์เลี้ยงสูญหาย¹⁰⁸

กล่าวโดยสรุปจากการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุนัขในประเทศไทยเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

1. กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดความเป็นเจ้าของสุนัข

ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมและการเลี้ยงสุนัขในระดับประเทศ มีเพียงกฎหมายท้องถิ่นบางแห่งเท่านั้นที่มีการควบคุมการเลี้ยงสุนัขโดยกำหนดให้เจ้าของสุนัขนำสุนัขไปจดทะเบียนอันเป็นการบ่งชี้ว่าบุคคลใดเป็นเจ้าของสุนัขยกตัวอย่างเช่น

¹⁰⁸ ศุภโชค บุญเจริญ. อ้างแล้ว. หน้า 95.

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 การไม่มีกฎหมายระดับประเทศที่ใช้ในการควบคุมและเลี้ยงสุนัขย่อมส่งผลให้ไม่อาจควบคุมและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัขที่มีปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไปในทุกพื้นที่ในประเทศไทยได้

สำหรับต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นประเทศสหราชอาณาจักร ได้กำหนดความเป็นเจ้าของสุนัขโดยการกำหนดให้สุนัขทุกตัวจะต้องมีปลอกคอระบุชื่อและที่อยู่ของเจ้าของสุนัข เพื่อเป็นการควบคุมการเลี้ยงสุนัข และเพื่อป้องกันปัญหาสุนัขที่หลุดไปจากที่เลี้ยงสุนัข โดยมีการตราเป็นพระราชบัญญัติ เช่น พระราชบัญญัติ The Dogs Act 1906 และ The Control of Dog Order 1992 ประเทศนิวซีแลนด์ มีกฎหมายควบคุมสุนัข คือพระราชบัญญัติ Dog Control Act 1996 ซึ่งการกำหนดความเป็นเจ้าของสุนัขของประเทศนิวซีแลนด์กระทำโดยการจดทะเบียนและการทำเครื่องหมายระบุตัวสุนัขอย่างถาวร เช่น การฝังไมโครชิปในตัวสุนัข หากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามผู้เป็นเจ้าของจะต้องถูกลงโทษปรับ หรือถูกออกใบสั่งแล้วแต่กรณี ประเทศออสเตรเลียพระราชบัญญัติ The Dog Control Act 2000 กำหนดให้ผู้เลี้ยงสุนัขที่มีอายุเกินกว่า 6 เดือน ต้องนำสุนัขไปจดทะเบียนต่อหน่วยงานปกครองท้องถิ่น โดยไม่มีการบังคับฝังไมโครชิป เว้นแต่เป็นสุนัขอันตราย การปิดบังหรือนำสุนัขไปปล่อยเพื่อหลีกเลี่ยงการดำเนินการดังกล่าวมีโทษปรับ และประเทศญี่ปุ่นกำหนดให้ผู้ที่ครอบครองสัตว์เลี้ยงต้องนำสัตว์เลี้ยงไปฝังไมโครชิปไว้ใต้ผิวหนังเพื่อชี้ชัดและระบุความเป็นเจ้าของได้อย่างแท้

2. กฎหมายเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสุนัข

ประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสุนัขหลายฉบับ คือ

2.1 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ และจัดสวัสดิภาพให้ให้เหมาะสมตามธรรมชาติของสัตว์ต่างๆ

2.2 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 แม้จะมีได้มีเจตนารมณ์เพื่อควบคุมดูแลสุนัขพาหนะสัตว์โดยตรง แต่กฎหมายนี้ได้กำหนดมาตรฐานให้ผู้เลี้ยงสัตว์ มีหน้าที่ต้องดูแลอาคารสถานที่เลี้ยงสัตว์ ให้มีความสะอาดเรียบร้อย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดี แต่อย่างไรก็ตามการกำหนดให้ผู้เลี้ยงสัตว์มีหน้าที่ดูแลจัดการสถานที่เลี้ยงสัตว์ให้มีความเหมาะสม ซึ่งสถานที่เลี้ยงถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์โดยทางอ้อม

2.3 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 จะมีได้มีเจตนารมณ์เพื่อบังคับควบคุมสัตว์โดยตรงเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 แต่การที่กฎหมายได้กำหนดวิธีการเกี่ยวกับการดำเนินการกับสัตว์ที่เป็นโรคระบาดหรือสงสัยว่าเป็นโรคระบาดว่ามี

ขั้นตอนและหลักเกณฑ์อย่างชัดเจน เพื่อควบคุมและป้องกันโรคระบาดที่อาจแพร่กระจายสู่สัตว์อื่น นั้น ถือเป็นการจัดสวัสดิภาพสัตว์อย่างหนึ่ง ซึ่งหากดำเนินการอย่างถูกต้องตามขั้นตอนที่กฎหมาย กำหนดจะทำให้สัตว์พ้นจากการโรคเจ็บป่วย ทุกข์ทรมานทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ อันถือเป็นการทารุณกรรมสัตว์นั้น

2.4 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 มีเจตนารมณ์เพื่อป้องกัน สุนัขจากโรคติดต่อซึ่งถือเป็นการดูแลสุขภาพพอนามัยให้สุนัข อันถือเป็นการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้ สุนัข

กฎหมายต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นกฎหมายของประเทศสหราชอาณาจักร การ ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ได้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ค.ศ. 1990 ถึงมาตรการในการควบคุมสุนัขจรจัดไว้โดยเฉพาะไว้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะการกำหนด อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการจัดสวัสดิภาพสุนัขจรจัด ประเทศนิวซีแลนด์ กำหนดให้เจ้าของสุนัขและเจ้าหน้าที่เลี้ยงหรือดูแลสุนัขให้มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มี สุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหารและน้ำอย่างเพียงพอ เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพสุนัข โดยผู้ฝ่าฝืนต้อง ระวังโทษ ประเทศออสเตรเลีย มีหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการให้คำแนะนำต่อรัฐบาลกลางใน กรดำเนินการนโยบายเกี่ยวกับสัตว์และให้คำแนะนำเกี่ยวกับความเหมาะสมและประสิทธิภาพของ มาตรฐานการปฏิบัติ แนวทางปฏิบัติ และกฎหมายในระดับชาติโดยมีพระราชบัญญัติ The Dog Control Act 2000 เป็นกฎหมายควบคุมสุนัข ประเทศญี่ปุ่นมีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการ สัตว์(The Law for the Humane Treatment and Management of Animals) กำหนดวางเงื่อนไขใน การป้องกันการทารุณสัตว์เลี้ยง การปฏิบัติต่อสัตว์เลี้ยงอย่างเหมาะสม สถานการณ์อย่างอื่น ๆ ที่ เกี่ยวกับการปกป้องสัตว์เลี้ยง

กฎหมายเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายไทยหรือกฎหมาย ต่างประเทศ ผู้ศึกษาเห็นว่าเจ้าหน้าที่บทบาทค่อนข้างสูงในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ดังนั้นในการ ปฏิบัติตามกฎหมายต่างๆ เจ้าหน้าที่จำเป็นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในถึงขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ไมว่าจะเป็นขั้นตอนในการจับ การขนย้าย และการกักขัง เพื่อป้องกันมิให้เกิดการทารุณกรรมสัตว์ ในระหว่างการปฏิบัติงาน

3. กฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัข

ประเทศไทยมีกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัข คือ ประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 433 ประเทศสหราชอาณาจักร กฎหมายกำหนดความรับผิดชอบ ของเจ้าของสุนัขไว้ในพระราชบัญญัติ The Animal Act 1971 พระราชบัญญัติ The Dangerous Dog Act 1989, 1991 Amendment 1997 และพระราชบัญญัติ Dog Fouling of Land Act 1996 ประเทศ

นิวซีแลนด์ Dog Control Act 1996 เพื่อควบคุมเจ้าของสุนัขให้มีความรับผิดชอบในการเลี้ยงสุนัข ประเทศออสเตรเลีย Dog Control Act 2000 ประเทศญี่ปุ่นพระราชบัญญัติคุ้มครองสัตว์เลี้ยง มาตรา 44 วรรค 3

จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัข ผู้ศึกษาเห็นว่ากฎหมายได้มีเจตนารมณ์ในการควบคุมพฤติกรรมการเลี้ยงสุนัขและมุ่งหมายให้เจ้าของสุนัขเลี้ยงสุนัขอย่างมีจิตสำนึกและมีความรับผิดชอบ เพื่อให้สุนัขมีสุขภาพอนามัยที่ดี อันถือเป็นการป้องกันการทารุณกรรมสุนัขด้วย

ดังนั้น จากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุนัขในประเทศไทยเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศที่กล่าวข้างต้น ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายในการกำหนดความเป็นเจ้าของสุนัข การคุ้มครองสวัสดิภาพและป้องกันการทารุณกรรมสุนัข และความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัขในกรณีที่ละทิ้งสุนัขทำให้สุนัขนั้นตกเป็นสุนัขจรจัดของแต่ละประเทศว่ามีมาตรการใดที่สามารถนำมาปรับใช้กับประเทศไทย เพื่อวิเคราะห์และปรับปรุงกฎหมายให้เกิดประสิทธิภาพในการคุ้มครอง สวัสดิภาพและป้องกันการทารุณกรรมสุนัข โดยผู้ศึกษาจะอธิบายในบทต่อไป